

Ellen Nasset Mælan

Gutter og jenter i skolen

Faktorer knyttet til skolens læringskultur som er viktige for gutter og jenters læring og trivsel i skolen

Høgskolen i Hedmark
Oppdragsrapport nr. 3 – 2015

Høgskolen i **Hedmark**

Fulltekstutgave

Utgivelsessted: Elverum

Det må ikke kopieres fra rapporten i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Forfatteren er selv ansvarlig for sine konklusjoner. Innholdet gir derfor ikke nødvendigvis uttrykk for Høgskolens syn.

I Høgskolen i Hedmarks oppdragsrapportserie publiseres FoU-arbeid som er eksternt finansiert, enten eksternt fullfinansiert som oppdragsprosjekt eller eksternt delfinansiert som bidragsprosjekt.

Oppdragsrapport nr. 3 – 2015
© Forfatterne/Høgskolen i Hedmark
ISBN: 978-82-7671-966-6
ISSN: 1501-8571

Høgskolen i Hedmark

Tittel: Gutter og jenter i skolen. Faktorer knyttet til skolens læringskultur som er viktige for gutter og jenters læring og trivsel i skolen			
Forfatter: Ellen Nasset Mælan			
Nummer: 3	År: 2015	Sider: 72	ISBN: 978-82-7671-966-6 ISSN: 1501-8571
Oppdragsgiver: Gjøvik kommune			
Emneord: Kvantitativ kartleggingsundersøkelse, forsknings- og utviklingsprosjekt, læringskultur, gutter og jenters læring og trivsel i skolen			
Sammendrag: <p>I denne rapporten presenteres resultater fra en kvantitativ studie som er gjennomført i Gjøvik kommune i 2011 og i 2013. Studien er en del av et større forsknings- og utviklingsprosjekt i Gjøvik kommune kalt «Gutter og jenter i skolen», og hensikten med studien er å få økt innsikt i hvilke faktorer knyttet til skolens læringskultur som kan fremme trivsel og læring for både gutter og jenter i skolen. Det er særlig to problemstillinger rapporten forsøker å besvare:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvilken utvikling har det vært på jenter og gutters faglige og sosiale læringsutbytte fra første til andre kartleggingsundersøkelse?- Hvilke sammenhenger er det mellom elevenes resultater og lærernes undervisningspraksis? <p>Fire skoler har deltatt i undersøkelsene, som er gjennomført elektronisk ved oppstart av utviklingsarbeidet ved skolene og etter to år. Undersøkelsen omfatter spørreskjema til elever om deres trivsel og læringsutbytte, spørreskjema til kontaktlærere om hver enkelt elevs sosiale ferdigheter, elevenes læringsutbytte og motivasjon og arbeidsinnsats, samt skjema til alle lærerne ved skolene om faktorer ved undervisningen og miljøet i skolen. Gjennom analyse av datamaterialet har man sammenliknet endringer fra første til andre gangs gjennomføring av undersøkelsen for både jentene og guttene ved de fire skolene.</p> <p>Undersøkelsen viser at lærerne ved de fire skolene opplever større grad av samarbeider seg imellom, de har bedre relasjoner til elevene og det er økt lærertrivsel etter to års utviklingsarbeid. Elevene ved tre av fire skoler har økt trivsel, økte sosiale ferdigheter og økt læringsutbytte etter to års utviklingsarbeid ved skolene. Det viser seg imidlertid at det er jentene som opplever størst økning på disse faktorene.</p>			

Hedmark University College

Title: Boys and girls in school. Important factors for boys' and girls' learning and well-being in school relating to the school's learning culture

Author: Ellen Nessel Mælan

Number: 3

Year: 2015

Pages: 72

ISBN: 978-82-7671-966-6

ISSN: 1501-8571

Financed by: Gjøvik municipality

Keywords: Quantitative survey , research- and developmentproject, culture of learning, boys and girls learning and well-being in school

Summary:

This report presents results of a quantitative study conducted in Gjøvik Municipality in 2011 and 2013. The study is part of a larger research- and developmentproject in Gjøvik called «Boys and girls in school», and the purpose of the study is to gain greater insight into the factors related to school's culture of learning which can foster prosperity and learning for both boys and girls in schools.

There are two issues this report tries to answer:

- The boys and girls' academic and social development from first to second survey.
- What are the connections between student performance and teachers' teaching practices?

Four schools participated in the survey, which is conducted electronically at the start of the development project and after two years. The survey includes questionnaires to students about their well-being and learning outcomes, questionnaire for teachers about each student's social skills, student motivation and learning outcomes, as well as teacher-questionnaires about their teaching and the environment in school. Changes from first to second survey is compared for both girls and boys at the participating schools.

The results show that the teachers cooperates in a greater extent, they have a better relationship to the students and there is increased teacher satisfaction after two years in the project. Students at three of the participating schools reports better well-being, they have increased social skills and enhanced learning. It turns out that girls experience a bigger increase of these factors than boys.

Forord

Denne rapporten for prosjekt «Gutter og jenter i skolen» presenterer resultater fra den kvantitative undersøkelsen som ble gjennomført som en del av et forsknings- og utviklingsprosjekt på de fire skolene i Vardal ungdomsskolekrets i Gjøvik kommune i 2011–2015. Prosjektet har blitt ledet av Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) ved Høgskolen i Hedmark.

Vi vil takke for velvillig deltakelse på spørreundersøkelsene som er gjennomført to ganger i løpet av prosjektet. Samtidig takker vi også alle lærerne som aktivt har gått inn i utviklingsarbeidet på egen skole ved å sette seg inn i kunnskap, reflektere sammen med andre lærere i grupper, svare på oppgaver og prøve ut nye ting i egen praksis. Det gode samarbeidet med skolelederne i kretsnettverket for Vardal ungdomsskolekrets kan framheves som et viktig element i forsknings- og utviklingsarbeidet.

Hamar, 15. juni 2015

Innhold

Forord	5
1. Innledning	8
1.1 Hva vet vi om kjønnsforskjeller i skolen?	9
2. Implementering og arbeidsmåter i utviklingsprosjektet	11
3. Design og metode	13
3.1 Måleinstrumenter	13
3.2 Utvalg og svarprosent	14
3.3 Presentasjon av resultatene	15
3.4 Statistiske analyser	15
3.5 Validitet og reliabilitet	16
4. Skole A	17
4.1 Elevvurderinger ved skole A	17
4.1.1 Forskjeller mellom jenter og gutters utvikling fra T1 til T2	18
4.2 Kontaktlærervurderinger ved skole A	20
4.2.1 Kontaktlærervurderinger av jentene og guttenes utvikling fra T1 til T2	20
4.3 Lærervurderinger ved skole A	23
4.4 Analyse av resultatene ved skole A	24
5. Skole B	25
5.1 Elevvurderinger ved skole B	25
5.1.1 Forskjeller mellom jenter og gutter i T1 og T2 ved skole B	26
5.2 Kontaktlærervurderinger ved skole B	27
5.2.1 Forskjell mellom gutter og jenter i T1 og T2 ved skole B	28
5.3 Lærervurderinger ved skole B	29
5.4 Analyse av resultatene ved skole B	30
6. Resultater fra skole C	31
6.1 Elevvurderinger ved skole C	31
6.1.1 Forskjeller på jenter og gutters utvikling fra T1 til T2 ved skole C	32
6.2 Kontaktlærervurderinger ved skole C	33
6.2.1 Kontaktlærervurderinger av jentenes og guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole C	34
6.3 Lærernes vurderinger	35
6.4 Analyse av resultatene ved skole C	36

7. Resultater fra skole D	38
7.1 Elevvurderinger ved skole D	38
7.1.1 Forskjeller mellom gutter og jenters utvikling fra T1 til T2 ved skole D	39
7.2 Kontaktlærervurderinger ved skole D	40
7.2.1 Kontaktlærernes vurdering av jentenes og guttenes utvikling ved skole D	41
7.3 Lærernes vurderinger ved skole D	42
7.4 Analyse av resultatene ved skole D	43
8. Avsluttende drøftinger	44
9. Litteraturliste	47
Vedlegg	49

1. Innledning

Vardal ungdomsskole har over flere år sett en forskjell i gutter og jenters resultater på eksamens- og standpunkt karakterer på om lag en halv karakter i snitt i alle fag. Samtidig har elevundersøkelsen vist lavere resultater hos guttene enn hos jentene når det gjelder motivasjon og trivsel ved skolen. På bakgrunn av disse resultatene ble prosjektet «Gutter i skolen» iverksatt i Vardal ungdomsskolekrets i Gjøvik kommune høsten 2011. Vardal ungdomsskole tar imot elever fra tre barneskoler i kommunen. Det var en klar oppfatning av at forskjellene mellom gutter og jenters skolefaglige prestasjoner ikke alene er en følge av læringsarbeidet på Vardal ungdomsskole, men et resultat av hele skoleløpet fra 1.–10. trinn. Man ønsket derfor å inkludere de tre barneskolene i ungdomsskolekretsen, Blomhaug skole, Grande skole og Vindingstad skole, i utviklingsarbeidet.

Prosjektet er et forsknings- og utviklingsprosjekt ledet av Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) ved Høgskolen i Hedmark. Prosjektet har hatt til hensikt å fremme utvikling av en pedagogisk praksis og et læringsmiljø som gjør at forskjellene mellom gutters og jenters faglige og sosiale læringsutbytte blir redusert. I tillegg var det en intensjon med prosjektet å utvikle kunnskap på et forskningsmessig grunnlag om hvilke forhold i undervisning og læringsmiljø som bidrar til en likeverdig og tilpasset opplæring for gutter og jenter.

For å nå disse målene har lærerne jobbet jevnlig i lærergrupper med bestemte temaer i en periode på 4 år. Utviklingsarbeidet la opp til ulike tilnæringsmåter som fagdager, lesing av fagtekster, skriftlige innleveringer, skriftlige tilbakemeldinger, samt veiledningsbesøk fra SePU, refleksjoner i lærergrupper, vurdering og utvikling av egen praksis. Prosjektet var opprinnelig et 2-årig prosjekt, men ble forlenget med to år, og skiftet da navn fra «Gutter i skolen» til «Gutter og jenter i skolen». Selv om utgangspunktet for prosjektet var å heve guttenes prestasjoner, var det aldri meningen at prosjektet bare skulle omhandle guttene. Målet var å bidra til å gjøre skolen bedre både for gutter og jenter, noe som ikke kom tydelig nok frem i det opprinnelige navnet som derfor ble endret.

I denne rapporten presenteres resultatene fra den kvantitative undersøkelsen som ble gjennomført i forbindelse med dette utviklingsarbeidet. Det er to problemstillinger vi ønsker å besvare i denne rapporten:

- Hvilken utvikling har det vært på jenter og gutters faglige og sosiale læringsutbytte fra første til andre kartleggingsundersøkelse?
- Hvilke sammenhenger er det mellom elevenes resultater og lærernes undervisningspraksis?

I analysene av det kvantitative forskningsmaterialet har vi derfor hatt spesielt fokus på sammenhenger mellom ulike faktorer i læringsmiljøet og gutter og jenters læring og trivsel i skolen. Undersøkelsen er gjennomført i form av spørreskjema til både elever og lærere ved to ulike tidspunkt i prosjektperioden. Resultatene ble gjort tilgjengelig for den enkelte skole etter hvert av gjennomføringstidspunktene, slik at informasjon om elevenes og lærernes vurderinger inngikk som viktig kunnskap underveis i arbeidet og som evaluering av skolens eget utviklingsarbeid. I tillegg til den kvantitative delen av forskningsarbeidet er det gjennomført en kvalitativ undersøkelse knyttet til utviklingsarbeidet i Vardal ungdomsskolekrets. Det er utviklet en egen rapport som presenterer det kvalitative forskningsarbeidet som omhandler gutter og jenters opplevelse av skolehverdagen i Vardal ungdomsskolekrets (Aasen & Vigmostad, 2014).

1.1 Hva vet vi om kjønnsforskjeller i skolen?

Det er knyttet bekymring til at en stor andel av guttene ikke får realisert sitt læringspotensiale i skolen. Forskning viser at en stor andel av de elevene som strever i skolen er gutter (Nordahl & Hausstätter, 2009). I 2014 utgjorde guttene 68 prosent av elevene med enkeltvedtak om spesialundervisning (GSI 2014). Skolefaglig har jentene et bedre læringsutbytte enn guttene i alle fag bortsett fra kroppsøving. Videre vurderes jentene til å ha en langt bedre sosial kompetanse, og de viser bedre motivasjon og arbeidsinnsats. Disse kjønnsforskjellene fortsetter gjennom videregående opplæring, og det er i dag flere jenter enn gutter som starter i høyere utdanning.

Det eksisterer ulike forklaringsmodeller innenfor forskningsfeltet som er opptatt av kjønnsforskjeller i skolen. En studie (Wernersson, 2010) fremmer ulikheter i jenter og gutters innstilling til skole og arbeidsmåter. Mens jentene legger ned mer tid, arbeid og engasjement i skolearbeidet, velger guttene oftere raskere løsninger. En av forklaringene på at gutter viser mindre engasjement i skolearbeidet enn jenter, har vært knyttet til at skolen oppleves som feminin og at den dermed kan bli en trussel mot guttenes maskulinitet (Wernersson, 2010). Motivasjonsforskning viser at det er forskjeller i hvordan gutter og jenter motiveres, selv om det selvfølgelig finnes variasjoner innenfor gruppen av jenter og gruppen av gutter. Tendensen er at guttenes motiveres av faktorer som posisjoner, status, kontroll og autonomi, mens jentenes motiveres i større grad av faktorer som tilknytning til andre, støtte fra andre, tilpasning og konformitet (Nordahl mfl., 2009).

En annen forklaringsmodell kan ligge i hvordan vi behandler gutter og jenter hjemme og på skolen. Björnsson (2005) viser blant annet til britisk forskning som viser at skolen har en tendens til å være mer jentevennlig. Det ser også ut til at ungdomskulturen lettere akseptere at jenter både kan være skoleflinke og populære, mens guttene i større grad har utviklet en «antiskolekultur», som kjennetegnes av at det verken er tøft eller mandig å være flink på skolen og innebærer at det for gutter er mer risikabelt å være flinke på skolen, fordi man da kan tape sosial status. Antiskolekulturen kan også forstås som en kultur som utvikles på bakgrunn av at man er redd for ikke å mestre skolens faglighet, eller at man opplever ikke å lykkes. I stedet for å anstrenge seg med skolearbeid, prioriterer man heller vennegjengen (Jackson, 2002).

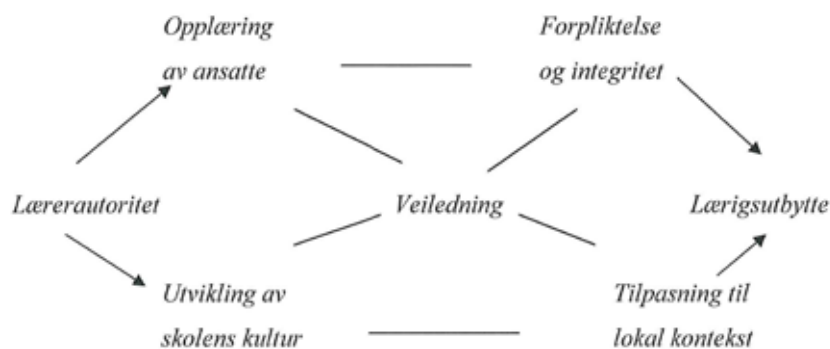
Jentenes evner eller vilje til å passe inn, sammen med deres store arbeidsinnsats, kan bidra til at de ofte tilpasser seg dagens skole bedre enn guttene. Lightbody mfl. (1996) fant at jenter i mindre grad enn gutter har behov for en ytre struktur rundt sitt læringsarbeid. Et viktig motiv for guttene er autonomi, men de er likevel mer avhengige av en ytre struktur for å oppnå autonomien enn jentene er. Jentene derimot ser ut til å ha et sterkere indre ønske om å lære og forbedre egne ferdigheter (Lightbody mfl., 1996).

Selv om en kan se forskjeller i jenter og gutters skolefaglige prestasjoner, er det også store forskjeller i jentenes prestasjoner og i guttenes prestasjoner. Flere empiriske studier ser på mulige sammenhenger mellom kjønn, sosial og kulturell bakgrunn. De finner at det er større variasjoner mellom skoler innenfor variablene minoritetsspråklig bakgrunn og kjønn, enn det er for sosial bakgrunn (Grøgaard, Helland & Lauglo, 2008; Skolverket, 2009). Bakken (2008) hevder at kjønnsforskjellene når det gjelder skolefaglige prestasjoner i seg selv kan beskrives som moderate, men at forskjellen mellom middelklassejenter og arbeiderklassegutter er dramatiske. Bakken (2008) finner også at det er noe større kjønnsforskjeller blant minoritetsspråklige elevers avgangskarakterer i grunnskolen enn blant de majoritetsspråklige. En nokså utbredt oppfatning er at skolesystemet ikke klarer å integrere ulike guttegrupper behov i det pedagogiske opplegget (Nordahl, 2007).

Det er store variasjonsforskjeller mellom skoler når det gjelder gutter og jenters skolefaglige prestasjoner, men også mellom klasser på den enkelte skole (Nordahl, Løken, Knudsmoen, Aasen, & Sunnevåg, 2011). I utviklings- og forskningsarbeidet som beskrives i denne rapporten har det vært viktig å få økt kunnskap om hvilke faktorer som kan fremme trivsel og læring hos både gutter og jenter i Vardal ungdomsskolekrets.

2. Implementering og arbeidsmåter i utviklingsprosjektet

Fokus i utviklingsarbeidet som ble gjennomført i Vardal ungdomsskolekrets har ikke vært tiltak rettet mot guttene i skolen, men tiltak med sikte på å endre lærernes pedagogiske praksis for å fremme gutter og jenters trivsel og læring. Det er lagt opp til implementeringsstrategier som kan sannsynliggjøre endring i lærernes praksis slik at forskjeller i gutter og jenters læringsresultater reduseres. De ulike faktorene i implementeringsarbeidet er satt opp i figuren nedenfor:

Disse fem avgjørende områdene i implementeringen er prøvd ut på en systematisk måte og evaluert i både nasjonal og internasjonal sammenheng (Fullan, 2004). Det er avgjørende at det arbeides intensivt og systematisk med de implementeringsstrategiene som ser ut til å gi ønskelig endring om et slikt arbeid som dette skal lykkes. Fullan (2004) hevder at resultatene av et slikt arbeid er mer avhengig av hvordan det blir gjennomført i den enkelte skole enn den pedagogiske ideen som skal gjennomføres.

Opplæring

Skolene som deltok i prosjektet ble kurset i form av en fagdag for alle lærerne på skolene en gang pr. skoleår. Gruppelederne hadde egne årlige samlinger for å styrke deres rolle i arbeidet, og det ble gjennomført opplæring i pedagogisk analyse for nyansatte underveis i prosjektperioden. I tillegg ble det avholdt et foreldremøte ved oppstarten av prosjektet, hvor foreldre til elever i skolekretsen ble informert om bakgrunnen for denne satsingen og hvordan arbeidet ville forløpe. SePU utarbeidet enkle modultekster som lærerne skulle bruke som utgangspunkt for refleksjon over og utvikling av egen praksis. Tekstene inneholdt forskningsbasert kunnskap om ulike temaer knyttet til utviklingsarbeidet, og ble utarbeidet i et tilgjengelig språk og omfang. Temaet

for arbeidet i skoleåret 2011–2012 var pedagogisk analyse og skolene mottok en tekst på høsten med fokus på utfordringer i egen praksis og en modultekst for vårhalvåret med en fagtekst om kjennetegn ved skoler med små kjønnsforskjeller. For skoleåret 2012–2013 fikk lærerne to nye modultekster som hadde fokus på støttende relasjoner til elevene og etablering og opprettholdelse av struktur, regler og rutiner. De to siste årene av prosjektet ble det satt fokus på lesing. Modultekstene som ble utarbeidet omhandlet temaene «lesing i alle fag» og «lesemotivasjon».

Refleksjon i lærergrupper:

Skal en oppnå varige endringer, er det avgjørende at en arbeider på måter som kan bidra til å endre skolens kultur. Et virkemiddel i en slik kulturendringsprosess er at lærere reflekterer sammen i lærergrupper over egen praksis. Det første året ble det satt av 1–2 timer pr. mnd. til arbeid i lærergrupper, men etter evalueringer på den enkelte skole ble skoleledelsen enige om å utvide, slik at lærerne jobbet i lærergrupper minst en time annenhver uke. Det ble laget egne refleksjonsoppgaver i modultekstene som lærergruppene tok utgangspunkt i. Hver enkelt lærer har gjennomført egen vurdering av sin pedagogiske praksis og satt seg egne utviklingsmål for arbeidet i prosjektperioden.

Veiledning:

For å øke sannsynligheten for et kvalitativt godt nivå på arbeidet, ble det i prosjektet lagt inn ekstern veiledning av alle lærergruppene. En ekstern veileder vil kunne bidra med nye perspektiver og andre tilnærminger enn lærerne som omgås elevene daglig. Ved å benytte ekstern veileder vil en også unngå at veileder tas til inntekt for å fremme egne behov og interesser, siden den eksterne veilederen ikke har forankring i skolen. Ansatte ved Senter for praksisrettet utdanningsforskning veiledet lærergruppene ute på den enkelte skole en gang pr. skoleår. I forkant sendte lærergruppen inn et veiledningsgrunnlag til veileder, slik at denne kunne møte gruppen mest mulig forberedt på lærergruppens ønsker og behov. I tillegg leverte lærergruppene inn en oppgave basert på refleksjoner i gruppene, som de fikk skriftlig tilbakemelding på av sin veileder ved SePU.

Nettverk for skoleledere og gruppeledere

En gang i året ble gruppelederne samlet for å få innføring i hva arbeidet i lærergruppene består av og en skolering i hva deres rolle som gruppeledere skal omfatte. Alle skolelederne var representert i prosjektgruppa. De to første årene var det hyppige møter i gruppa der man tok opp utfordringer, evaluerte, tilpasset og planla vegen videre.

3. Design og metode

Den kvantitative undersøkelsen ble gjennomført ved to tidspunkt, høsten 2011 og høsten 2013. Hensikten med første kartlegging var at skolene skulle få et bilde av situasjonen før utviklingsarbeidet startet, mens den andre kartleggingen hadde fokus på den endringen som hadde vært og få kunnskap om veien videre. Undersøkelsen besto av spørreskjema som ble besvart elektronisk av både elever og lærere ved skolene som deltok. Alle elever ved 5.–7. trinn ved Blomhaug, Grande og Vindingstad skole, samt alle elevene ved Vardal ungdomsskole, deltok i undersøkelsen, dersom deres foreldre på forhånd hadde samtykket til deltakelse. I tillegg besto undersøkelsen av elektronisk spørreskjema til kontaktlærere, som er fylt ut for hver av elevene kontaktlærer hadde ansvar for. Til slutt har undersøkelsen omfattet et eget skjema for alle lærere på de fire skolene, der de skulle besvare spørsmål om opplevelsen av skolekulturen og sin egen yrkesutøvelse

3.1 Måleinstrumenter

Alle måleinstrumentene som er anvendt i den kvantitative undersøkelsen er tidligere brukt i en rekke undersøkelser både nasjonalt og internasjonalt (bl.a. Ogden 1995, Sørli og Nordahl 1998, Nordahl 2000). Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) har i flere år gjennomført de samme spørreundersøkelsene i norsk og dansk skole. Spørreskjemaene som er brukt i undersøkelsen er inndelt i to hovedområder. Det ene området er relatert til ulike individvariabler som er kontaktlærer og elevenes vurdering av elevatferd, sosial kompetanse elevenes skolefaglige prestasjoner og elevenes motivasjon og arbeidsinnsats. I tabellen under viser en skjematisk oversikt over hvilke måleinstrumenter som omfatter de ulike individvariablene.

Variabelgruppe	Måleinstrument	Kilde
Atferd på skolen	Elevskjema «Hvordan jeg er på skolen»	(Sørli, 1998)
Sosial kompetanse	Kontaktlærerskjema «Sosial ferdigheter»	Lærer-versjonen av Gresham og Elliot (1990) <i>The social skills rating system</i>
Skolefaglig prestasjoner	Kontaktlærerskjema «Læringsutbytte»	
Motivasjon og arbeidsinnsats	Kontaktlærerskjema «motivasjon og arbeidsinnsats» Lærerskjema «motivasjon og arbeidsinnsats»	(Nordahl, 2005)

Tabell 1: Måleinstrumenter for individvariabler.

Det andre området er knyttet til kontekstuelle variabler i skolen som undervisning, relasjoner mellom lærer og elev, trivsel, atferdsproblematikk og skolekultur. Tabellen nedenfor viser en skjematisk oversikt over hvilke måleinstrumenter som omhandler de ulike kontekstuelle variablene.

Variabelgruppe	Måleinstrument	Kilde
Undervisningens innhold og arbeidsmåter	Elevskjema «Undervisningen» Lærerskjema «Undervisningen»	(Nordahl, 2000)
Relasjoner mellom elev og lærer	Elevskjema «Lærerne»	Bakgrunn i Moos og Trickets (1974) <i>Classroom Environment Scale</i>
Elev-elev-relasjoner	Elevskjema «Basisgruppa/klassa og klassekameratene mine»	
Miljøet i skolen	Elevskjema «Hva jeg synes om å gå på skolen» Lærerskjema «Miljøet i skolen»	(Sørli & Nordahl, 1998)

Tabell 2: Måleinstrumenter for kontekstuelle variabler.

3.2 Utvalg og svarprosent

Vardal ungdomsskolekrets består av fire skoler, tre barneskoler og en ungdomsskole. Det er elevene ved mellomtrinnet på de tre barneskolene og elevene ved ungdomsskolen som har deltatt i undersøkelsen. Til sammen har 671 elever deltatt og av disse er 341 gutter og 309 jenter. Siden de fire skolene deltok i samme undersøkelse som 32 andre skoler, er det mulig å sammenlikne resultatene fra Vardal ungdomsskolekrets med et større utvalg. Det totale utvalget består av besvarelser fra 3257 elever og benevnes i denne rapporten som et nasjonalt snitt. Den samlede svarprosenten for de fire skolene er svært høy både når det gjelder elever, kontaktlærere og lærere.

Informanter	T1		T2	
	Antall	Svar-prosent	Antall	Svar-prosent
Elever	654	97,0 %	642	93,6 %
Kontaktlærere	652	96,7 %	640	93,3 %
Lærere	103	86,5 %	99	86,1 %

Tabell 3: svarprosent i T1 og T2.

Ved en av skolene er det imidlertid lav svarprosent (55 %) blant lærere ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen. Det innebærer at resultatene for lærerne ved denne skolen må tolkes med forsiktighet.

3.3 Presentasjon av resultatene

I presentasjonen av resultatene på den kvantitative undersøkelsen har vi valgt å benevne skole A, B, C, og D. I denne rapporten er det valgt å presentere resultatene fra de to undersøkelsene ut fra en 500-poengskala. Det vil si at det er lagt inn beregninger som gjør at gjennomsnittet i undersøkelsen på alle skalaer er 500 poeng. Videre er 1 standardavvik lik 100 poeng på alle skalaer. Utregningen er som følger:

$$\frac{\text{Gjennomsnittresultat skole } x - \text{gjennomsnittresultat totalt utvalg}}{\text{Standardavviket til det totale utvalget}} = \text{effektstørrelse}$$

For å regne om effektstørrelsen inn i 500-poengsskalaen brukes følgende formel:

$$500 + (\text{Effektstørrelsen} * 100)$$

John Hattie (2009) viser i sin forskning til ulike effektstørrelse/mål. Under 20 poeng (0,20 st.avvik) viser til ingen effekt, fra 20–39 poeng (0,20 til 0,39 st.avvik) viser til en liten effekt, fra 40 til 59 poeng fra (0,40–0,59 st.avvik) viser til en moderat effekt og over 60 poeng (0,60 st.avvik) viser til en sterk effekt. Men Hatties effektmål må kun brukes som veiledende, i og med at han måler den enkelte variabls direkte effekt på skolefaglige prestasjoner. Vurdering av effektstørrelser må derfor foretas med et visst skjønn, avhengig av hva slags tema eller område effektstørrelsen benyttes på (Hattie 2009:9). Alle faktorene er fremstilt slik at en høy skåre er positiv, mens lav skåre er negativ. En høy poengskåre på f.eks. atferdsvansker betyr dermed at forekomst av atferdsvansker er lav.

3.4 Statistiske analyser

For å redusere omfanget og kompleksiteten i fremstillingen av resultatene fra de to kartleggingsundersøkelsene er spørsmålene på de tre spørreskjemaene samlet i faktorer som viser til underliggende variabler. Faktorene som benyttes i analysen er valgt ut på bakgrunn av faktoranalyser, hvor en ser om spørsmålene korrelerer internt med hverandre og dermed kan utgjøre en felles faktor (Clausen, 2009). For å sammenligne resultatene på de to spørreundersøkelsene er det benyttet frekvensanalyse. Det er gjennomført frekvensanalyser på itemnivå for alle variablene. Variansanalyse er benyttet for å sammenlikne gjennomsnittet mellom gutter og jenters endring på de ulike faktorene fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen.

3.5 Validitet og reliabilitet

Det er gjennomført faktoranalyser og reliabilitetsanalyser innenfor alle skalaområder i spørreundersøkelsen. Spørreskjemaene er utviklet med tanke på å dekke hovedbegreper og underbegreper innenfor de områdene en ønsker å studere gjennom mest mulig representative spørsmål. Faktoranalysene danner grunnlag for de ulike del-skalaene eller faktorene i begge undersøkelsene. Hensikten med faktoranalysene er derfor å komme fram til faktorer og begrepsområder som kan anvendes i de videre statistiske analysene. Alle faktorene som benyttes i analysen er basert på mer enn et spørsmål. For så langt som mulig å undersøke hvor pålitelige eller stabile disse faktorene er, ble det foretatt reliabilitetsanalyser ved bruk av Cronbach alpha (Clausen, 2009).

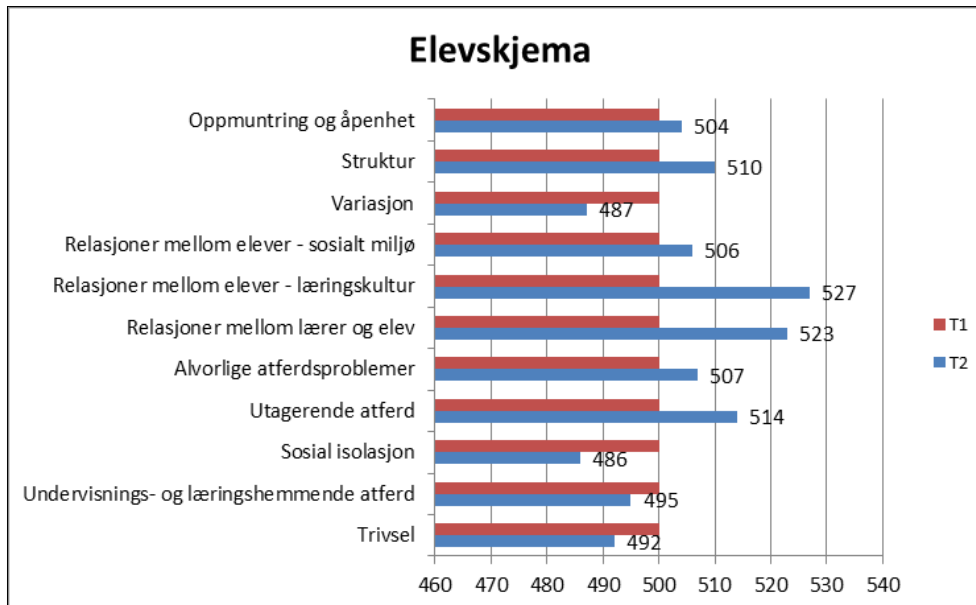
4. Skole A

Skole A har gode resultater på elevvurderingene når det sammenliknes med nasjonalt snitt ved første gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen. Særlig er det faktorene «relasjon mellom lærer og elev» og «trivsel» som ligger godt over det samlede snittet. Også faktorer som er knyttet til undervisningen ved skolen, (oppmuntring og åpenhet, struktur, variasjon) ligger ved skole A over det samlede snittet.

Kontaktlærerne ved skole A vurderte gjennomsnittet av elevenes skolefaglige prestasjoner i fagene norsk, engelsk og matematikk til å ligge like oppunder gjennomsnittet for alle skolene som deltok, mens motivasjon og arbeidsinnsats hos elevene vurderes til å ligge så vidt over det samlede snittet på T1. Når det gjelder evne til innordning vurderte de det til å ligge over gjennomsnittet for alle skolene (+0,4 standardavvik), og det samme gjelder for faktoren «selvhevdelse» (+0,8 standarsavvik).

4.1 Elevvurderinger ved skole A

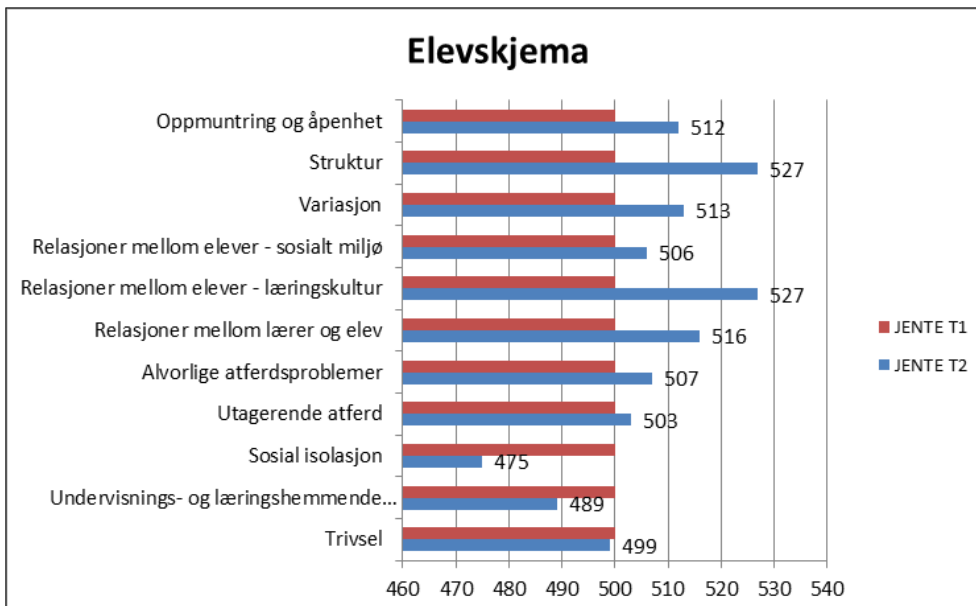
Resultatene fra elevvurderingene ved skole A viser en endring i positiv retning når det gjelder relasjoner mellom elevene og relasjoner mellom lærer og elev fra første gang undersøkelsen ble gjennomført (T1) til andre gjennomføring (T2). Elevene vurderer at de i noe mindre grad har alvorlige atferdsproblemer og utagerende atferd ved andre gangs gjennomføring av undersøkelsen, mens det kan synes som om det er en tendens til økende grad av sosial isolasjon og undervisnings- og læringshemmende atferd, men disse endringene er marginale.

Figur 1: Elevenes generelle utvikling fra T1 til T2 ved skole A.

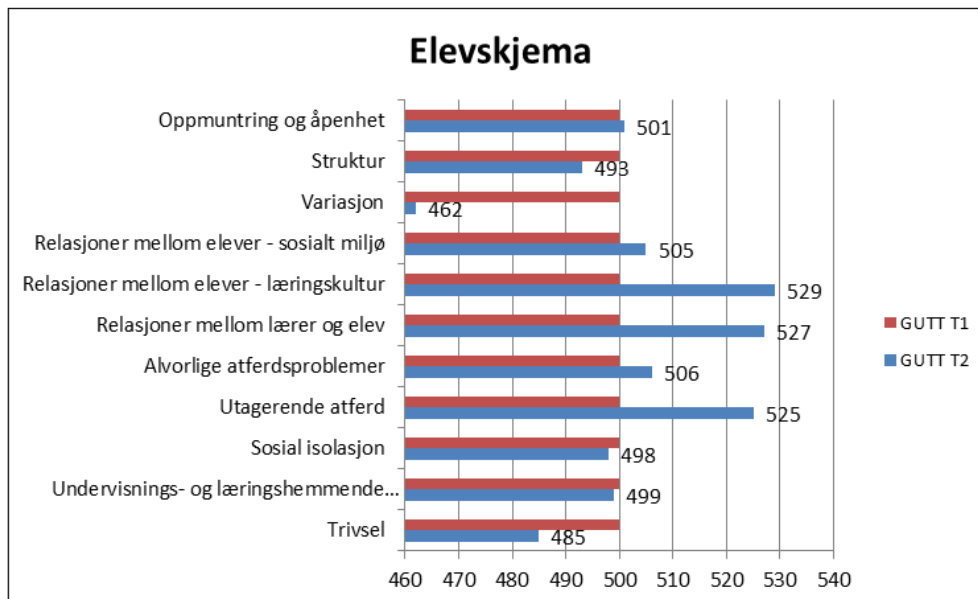
4.1.1 Forskjeller mellom jenter og gutters utvikling fra T1 til T2

Ser vi på resultatene for guttene og jentene hver for seg, er det noen forskjeller i hvordan guttene og jentene svarer ved de to undersøkelsestidspunktene. Jentene vurderer en liten bedring når det gjelder struktur på undervisningen og på relasjon mellom lærer og elev i tidsrommet 2011 til 2013. Jentene vurderer også en liten negativ endring når det gjelder tendens til sosial isolasjon.

Figur 2: Jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole A.

Guttene utvikling fra første gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen til andre gangs gjennomføring, viser en liten fremgang i hvordan de har vurdert relasjonen mellom lærer og elev. Til forskjell fra jentene vurderer guttene også en tilsvarende fremgang når det gjelder relasjon mellom elevene (læringskultur). Guttene vurderer også en liten økning i utagerende atferd, men variasjonen kan knyttes til at det ikke er samme utvalg av elever som har deltatt i undersøkelsen på de to tidspunktene og kan ha sammenheng med variasjon i elevgruppen på de ulike klassetrinnene. Guttene vurderer at variasjon i undervisningen har gått tilbake fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen.

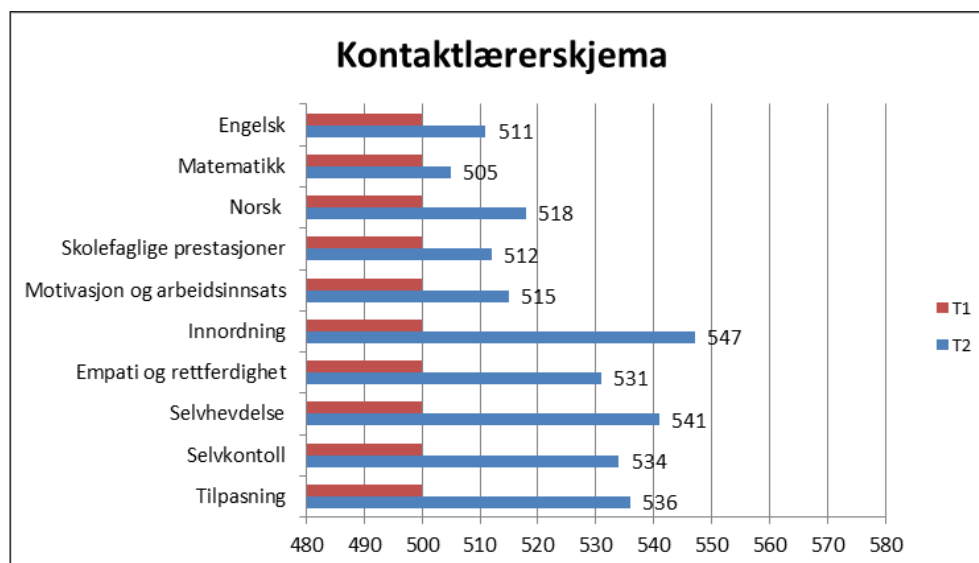
Figur 3: Guttene utvikling fra T1 til T2 ved skole A.

Ved første gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen (T1) var det noen forskjeller i guttene og jentenes vurderinger, selv om disse ikke var store. Guttene vurderer relasjonen mellom elevene som litt bedre enn det jentene gjør ved første gangs gjennomføring av undersøkelsen, mens jentene vurderer relasjonen til lærer som litt bedre enn guttene vurderer den. Jentene vurderer også sin egen trivsel på skolen som bedre enn det guttene vurderer den til da undersøkelsen ble gjennomført i 2011.

Ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen vurderer jentene i større grad enn guttene at undervisningen er preget av oppmuntring og åpenhet og av god struktur. Jentene vurderer i noe større grad enn guttene at de trives på skolen.

4.2 Kontaktlærervurderinger ved skole A

Kontaktlærerne vurderer god fremgang fra første gangs gjennomføring av undersøkelsen, både når det gjelder elevenes faglige utbytte og elevenes oppførsel. Ser vi på faktorene for alle elevene samlet, er det størst endring når det gjelder forhold knyttet til elevenes oppførsel. Elevenes evne til innordning, empati og rettferdighet, selvhevdelse, selvkontroll og tilpasning, er alle faktorer som lærerne vurderer som klart bedre ved andre gangs gjennomføring av undersøkelsen. I tillegg vurderer lærerne fremgang i skolefaglige prestasjoner i perioden, selv om disse endringene er svært små, og dermed ikke kan tillegges for stor vekt.

Figur 4: Kontaktlærernes generelle vurdering ved skole A.

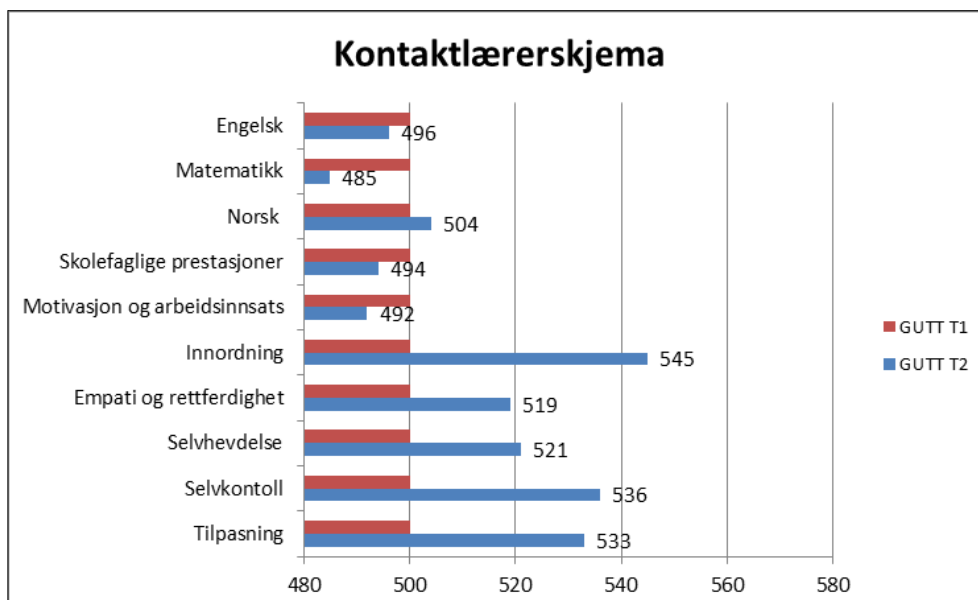
4.2.1 Kontaktlærervurderinger av jentene og guttenes utvikling fra T1 til T2

Kontaktlærers vurdering av utvikling fra første til andre gangs gjennomføring er noe ulik når det gjelder gutter og jenter. Kontaktlærerne vurderer at jentene har hatt stor fremgang når det gjelder faglig utbytte av undervisningen. Jentene vurderes til å ha hatt framgang i alle tre basisfagene, norsk, engelsk og matematikk. Både når det gjelder skolefaglige prestasjoner generelt og når det gjelder motivasjon og arbeidsinnsats vurderer kontaktlærerne at jentene har hatt god fremgang. Men også når det gjelder jentenes oppførsel vurderer kontaktlærerne fremgang. Spesielt når det gjelder evne til innordning, selvhevdelse og tilpasning har jentene vist stor fremgang, i følge kontaktlærerne, men også evne til empati og rettferdighet og evne til selvkontroll vurderes som økende for jentenes del.

Figur 5: Kontaktlærers vurdering av jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole A.

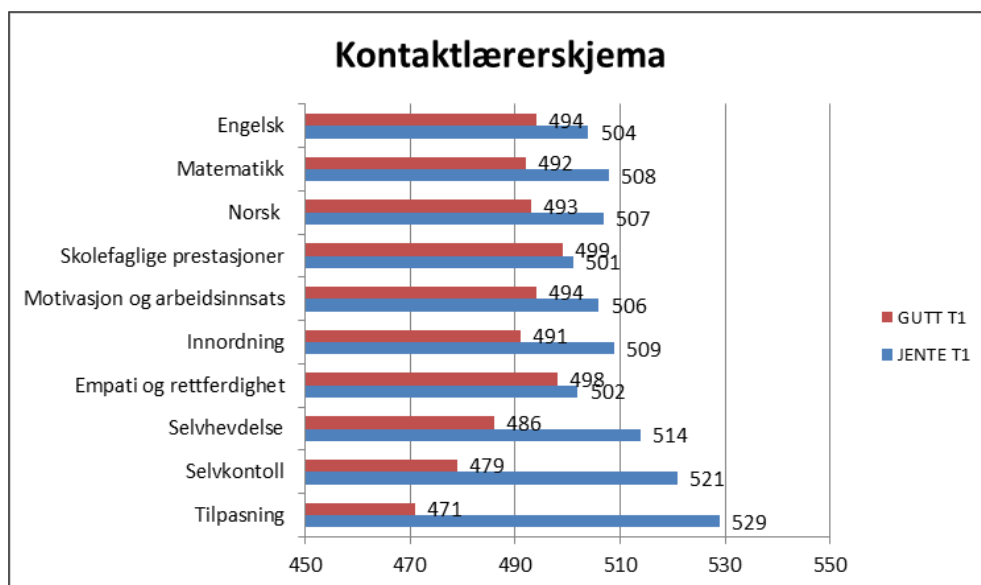
Når det gjelder kontaktlærers vurdering av guttenes utvikling fra første til andre gjennomføringstidspunkt er imidlertid bildet mer sammensatt. Guttene har hatt god fremgang når det gjelder innordning, selvkontroll og tilpasning og også på faktorene empati og rettferdighet og selvhevdelse mener kontaktlærerne at guttene har hatt en positiv utvikling. Kontaktlærerne vurderer imidlertid at guttene har hatt en tilbakegang når det gjelder skolefaglige prestasjoner, med unntak av i norsk der nivået i 2013 er tilsvarende nivået i 2011. Guttene har også en liten tilbakegang når det gjelder motivasjon og arbeidsinnsats fra første til andre gangs gjennomføring.

Figur 6: Kontaktlærers vurdering av guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole A.

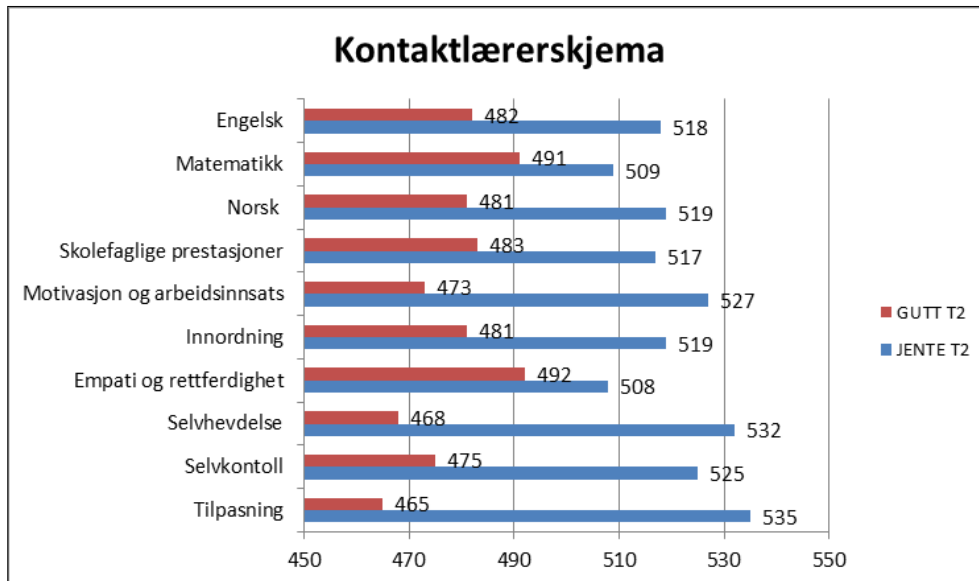
Guttenes utvikling fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingen er derfor først og fremst knyttet til forhold som omfatter guttenes oppførsel. Særlig vurderer kontaktlærerne at guttene har endret seg i positiv retning når det gjelder evne til å innordne seg. Også evne til empati og rettferdighet, selvheldelse, selvkontroll og tilpasning vurderes av kontaktlærerne som bedre hos guttene ved andre gangs kartlegging.

Ved første gangs kartlegging (T1) vurderer kontaktlærer jentene og guttene relativt likt når det gjelder skolefaglige prestasjoner. Derimot vurderer de jentene mer positivt enn de vurderer guttene når det gjelder tilpasning og innordning, selvheldelse og selvkontroll.

Figur 7: Kontaktlærers vurdering av forskjell mellom gutter og jenter T1 ved skole A.

Ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen vurderer imidlertid kontaktlærerne jentene mer positivt på alle faktorene som omhandler både skolefaglige prestasjoner og elevenes oppførsel.

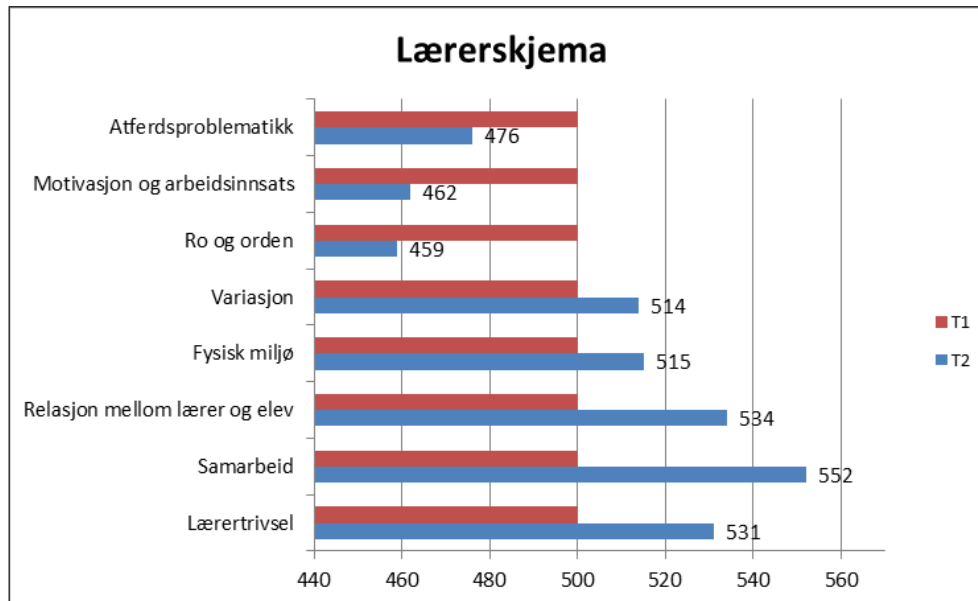

Figur 8: Kontaktlæreres vurdering av forskjell mellom gutter og jenter ved T2 ved skole A.

Kontaktlærerne vurderer altså jentene til å ha bedre selvkontroll og selvhevdelse, evne til innordning og tilpasning ved begge kartleggingstidspunktene. Kontaktlærerne vurderer samtidig at jentene i større grad enn guttene har hatt fremgang når det gjelder skolefaglige prestasjoner fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen.

4.3 Lærervurderinger ved skole A

Lærerne ved skole A rapporterer om økt atferdsproblematikk blant elevene ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen. Samtidig vurderer lærerne mindre motivasjon og arbeidsinnsats og mindre ro og orden enn ved første gangs gjennomføring av undersøkelsen. Lærerne vurderer en positiv utvikling når det gjelder relasjon mellom lærer og elev, samarbeid og når det gjelder lærertrivsel.

Figur 9: Lærervurderinger ved skole A.

4.4 Analyse av resultatene ved skole A

Skole A ligger høyere enn det totale gjennomsnittet på alle elevvurderte faktorer, og når det gjelder motivasjon og arbeidsinnsats, samt faktorer som omfatter elevenes oppførsel, vurdert av kontaktlærer i T1. Imidlertid ligger skolen i underkant av det totale gjennomsnittet når det gjelder kontaktlærers vurdering av elevenes skolefaglige prestasjoner. Når det gjelder faktorene «motivasjon og arbeidsinnsats» og «ro og orden» vurderer lærerne her en negativ utvikling fra T1 til T2. Det samsvarer ikke med kontaktlærernes vurderinger, og kan derfor muligens knyttes til variasjoner mellom trinn, også de som ikke omfattes av elev- og kontaktlærerundersøkelsen.

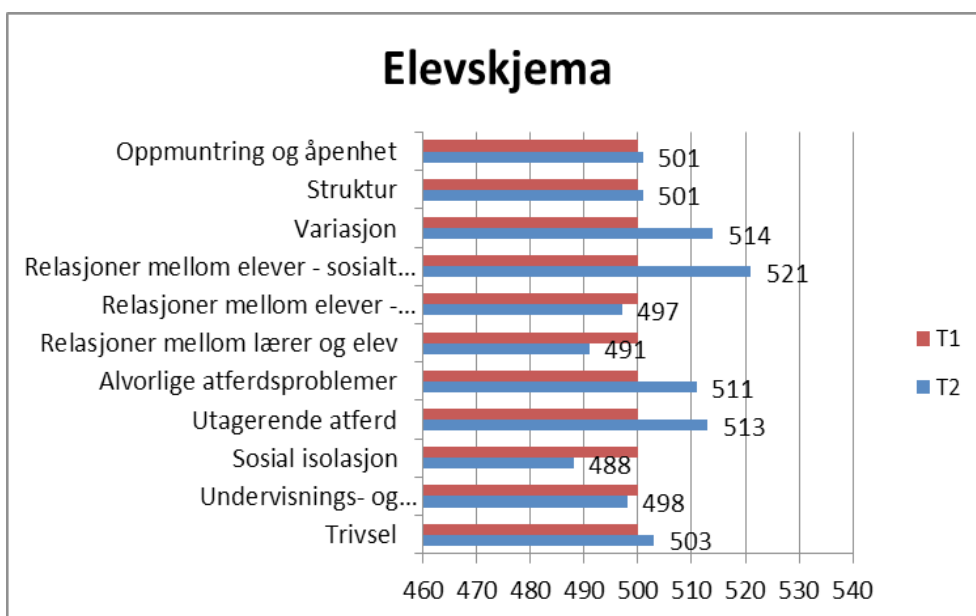
Resultatene på de to kartleggingsundersøkelsene viser en positiv endring både i elevenes besvarer, kontaktlærers besvarer og lærernes besvarer på de aller fleste områder. Det kan tyde på at utviklingsarbeidet ved skole A har gitt en positiv effekt både når det gjelder elevenes skolefaglige prestasjoner, trivsel på skolen og elevenes oppførsel. Imidlertid ser det ut til at det er jentene som har hatt størst fremgang fra T1 til T2. Jentene trivdes bedre enn guttene ved første gangs gjennomføring av undersøkelsen, og trives mye bedre enn guttene ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen. Jentene har dessuten hatt større fremgang enn guttene på alle områder, i følge kontaktlærerne, selv om jentenes besvarer ikke er like entydige. Vi kan forstå resultatene fra skole A dithen at utviklingsarbeidet har gitt en positiv effekt for skolens elever både når det gjelder skolefaglige prestasjoner, trivsel og elevenes oppførsel. Særlig er relasjonene mellom lærere og elever svært gode på skolen, og lærerne opplever både økt samarbeid og trivsel. Likevel ser det ut til at det er jentene som har profittert mest på utviklingsarbeidet ved skolen, og selv om det har skjedd en positiv endring hos både gutter og jenter er forskjellene mellom dem blitt større.

5. Skole B

Elevvurderingene ved skole B skiller seg i svært liten grad fra det totale snittet ved første gangs gjennomføring. Elevenes besvarelser ligger tett oppunder snittet for alle skolene som har deltatt på alle faktorene som undersøkelsen omfatter. Dette samsvarer godt med kontaktlærernes vurderinger ved skole B som i liten grad skiller seg ut fra det samlede snittet.

5.1 Elevvurderinger ved skole B

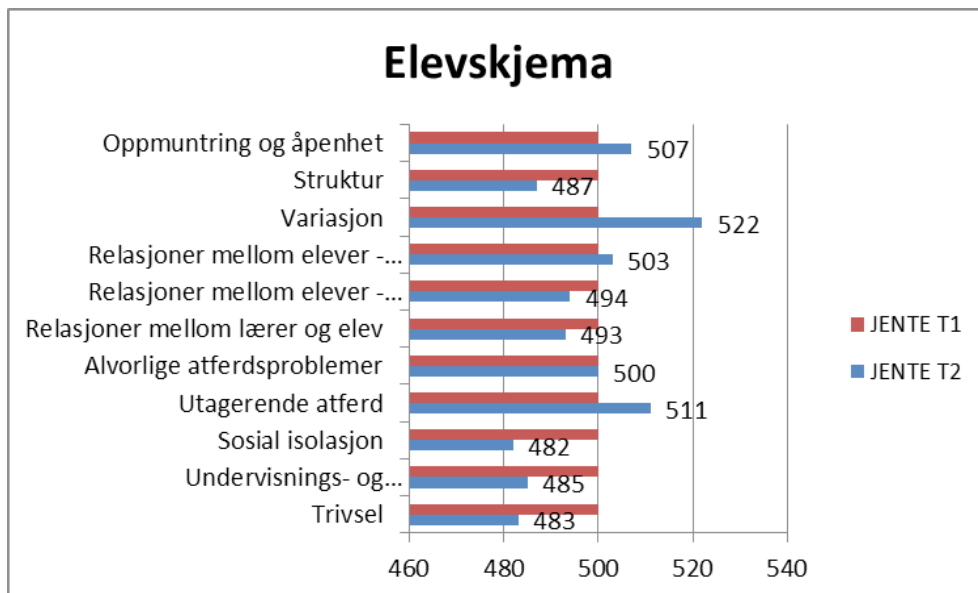
Sammenlikner vi elevenes vurderinger ved første og andre gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen ser vi at elevene ved skole B vurderer at det har vært en liten positiv endring i relasjonen mellom elevene. Ellers er elevenes vurderinger ved andre gangs kartlegging tilsvarende elevenes vurderinger ved første gangs kartlegging.

Figur 10: Elevenes generelle utvikling fra T1 til T2 ved skole B.

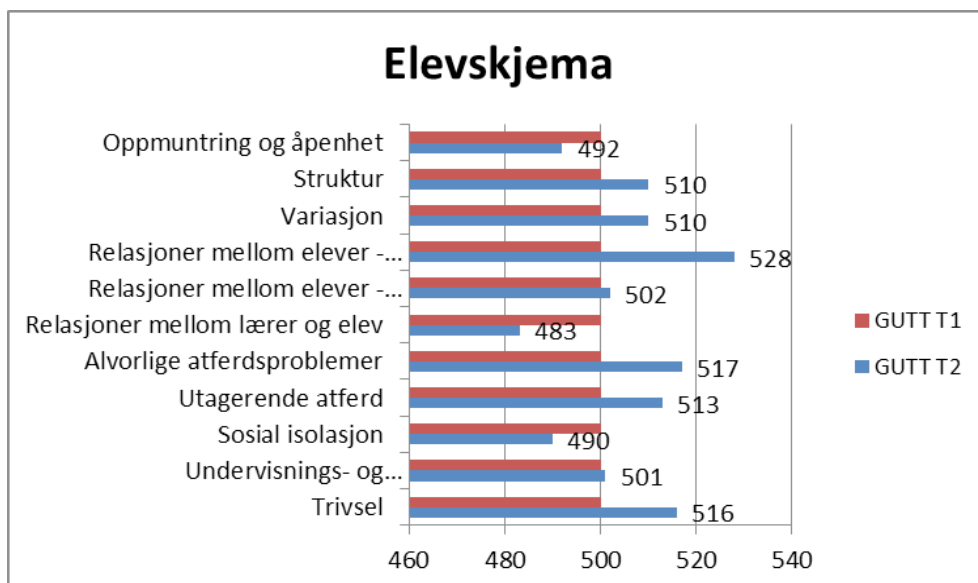
5.1.1 Forskjeller mellom jenter og gutter i T1 og T2 ved skole B

Dersom vi ser på guttene og jentens vurderinger ved de to kartleggingstidspunktene hver for seg, er det ingen endring i jentenes vurdering av relasjonene mellom elevene. Jentene vurderer en liten økning i variasjon i undervisningen, men på de andre faktorene vurderer jentene ingen endring fra første til andre gang kartleggingsundersøkelsen er gjennomført.

Figur 11: Jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole B.

Ser vi på guttenes vurderinger på de to kartleggingstidspunktene er det en liten positiv endring i relasjonene mellom elevene fra første til andre gangs gjennomføring, men ellers er det minimale endring på faktorene undersøkelsen omfatter.

Figur 12: Guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole B.

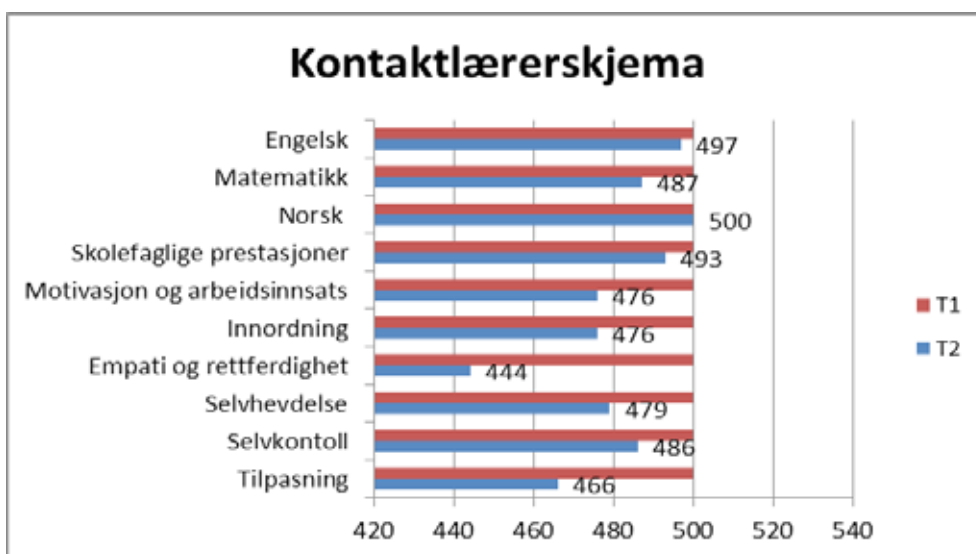
På faktorene relasjon mellom lærer og elev har det vært en liten tilbakegang ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen.

Sammenlikner vi forskjellene i skårene for jentene og guttene hver for seg, ser vi heller ikke store endringer fra T1 til T2. Jentene har hatt en liten tilbakegang når det gjelder trivsel på skolen. I tillegg vurderer de en liten fremgang når det gjelder struktur i undervisningen. De andre faktorene vurderer jentene omtrent likt på de to kartleggingstidspunktene.

Heller ikke for guttene kan vi se markante endringer fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen. Guttene vurderer en liten fremgang når det gjelder sosiale relasjoner mellom elevene. De andre faktorene vurderes som marginale eller uendret fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen.

5.2 Kontaktlærervurderinger ved skole B

Kontaktlærerne ved skole B vurderer i likhet med elevene ikke endringer i positiv retning fra første gang undersøkelsen ble gjennomført til andre gangs gjennomføring.

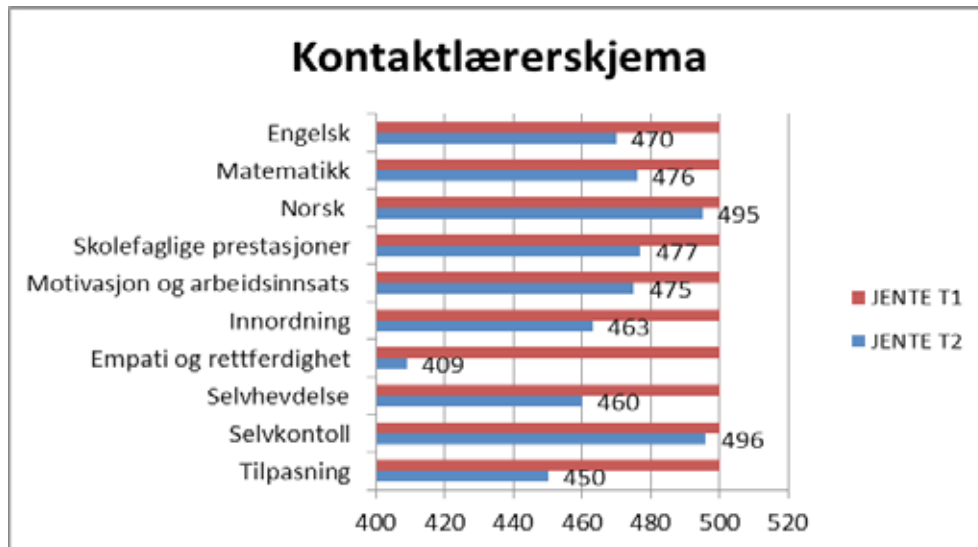

Figur 13: kontaktlæreres vurdering av elevenes generelle utvikling ved skole B.

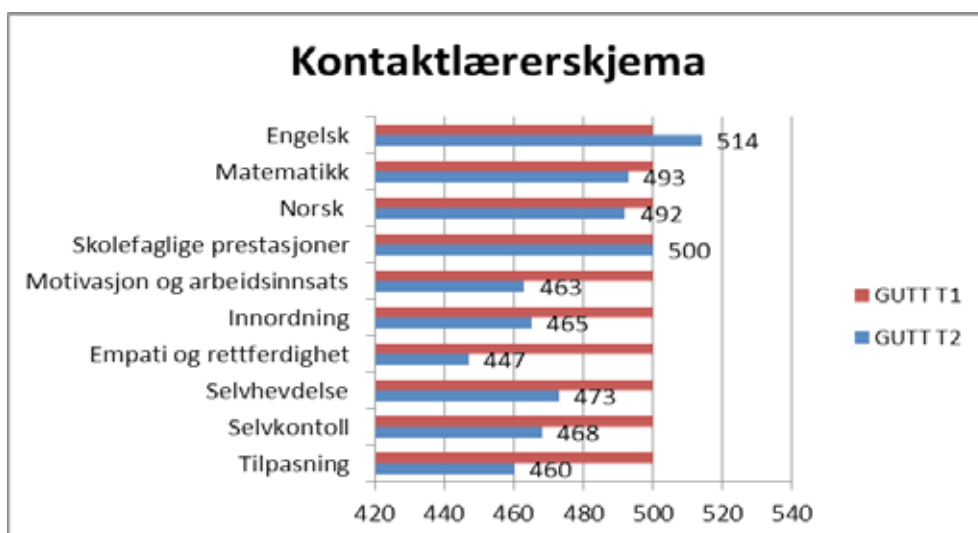
Derimot vurderer kontaktlærerne en negativ utvikling når det gjelder elevenes motivasjon og arbeidsinnsats, innordning og tilpasning. Denne negative endringen er imidlertid av liten grad. Kontaktlærerne vurderer at det har vært en moderat negativ utvikling når det gjelder faktoren empati og rettferdighet.

5.2.1 Forskjell mellom gutter og jenter i T1 og T2 ved skole B

Kontaktlærerne vurderer en liten tilbakegang fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen når det gjelder jentenes skolefaglige prestasjoner. Tilsvarende tilbakegang vurderes for jentenes prestasjoner i fagene matematikk og engelsk, men ikke i norskfaget. I tillegg vurderer kontaktlærerne en moderat tilbakegang når det gjelder jentenes innordning, selvhverdelse, og tilpasning. Kontaktlærerne vurderer en markant tilbakegang når det gjelder jentenes empati og rettferdighet.

Figur 14: Kontaktlærernes vurdering av jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole B.

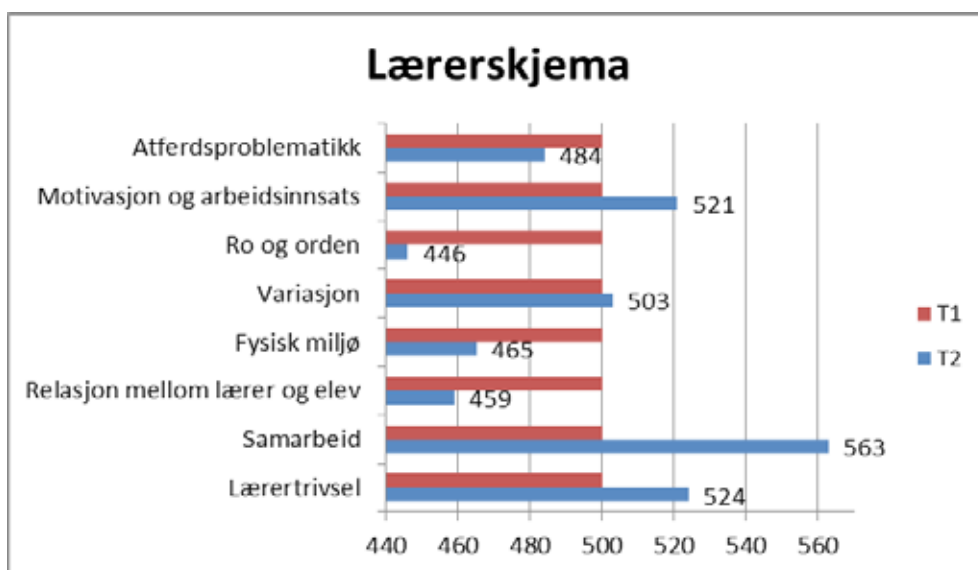

Figur 15: Kontaktlærernes vurderinger av guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole B.

Ser vi på kontaktlærernes vurderinger av guttene ved første og andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen, er bildet annerledes. Kontaktlærerne vurderer ingen vesentlig endring når det gjelder guttenes faglige prestasjoner. Derimot vurderer de en liten til moderat tilbakegang når det gjelder guttenes evne til motivasjon og arbeidsinnsats, innordning, selvhevdelse, selvkontroll og tilpasning. På faktorene empati og rettferdighet vurderer lærerne at guttene har hatt en tilbakegang i likhet med jentene, men de vurderer guttenes tilbakegang til moderat, mens jentenes tilbakegang ble vurdert som svært stor på denne faktoren. Disse resultatene bør imidlertid ikke vektlegges for mye, da det er kommet frem opplysninger om at kontaktlærerne har opplevd spørsmålene som omhandler sosiale ferdighet som uklare.

5.3 Lærervurderinger ved skole B

Resultatene på lærernes vurderinger på de to tidspunktene kartleggingsundersøkelsen er gjennomført viser at lærerne vurderer en liten fremgang når det gjelder motivasjon og arbeidsinnsats, lærertrivsel og en moderat fremgang når det gjelder samarbeid. I tillegg vurderer de en liten fremgang når det gjelder elevenes motivasjon og arbeidsinnsats.

Figur 16: Lærernes vurderinger ved skole B.

Derimot vurderer lærerne en liten tilbakegang når det gjelder fysisk miljø ved skolen. I tillegg vurderer lærerne en negativ utvikling fra første til andre kartleggingstidspunkt på faktorene «relasjon mellom lærer og elev» og «ro og orden».

5.4 Analyse av resultatene ved skole B

Ved skole B er det ikke entydig fremgang fra første gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen til andre gangs gjennomføring. Guttene rapporterer om en liten økning i trivsel på skolen og om bedre sosiale relasjoner mellom elevene. Lærerne vurderer en økning i trivsel, motivasjon og arbeidsinnsats, og en endring i positiv retning når det gjelder samarbeid. Dette kan ses som positive effekter av utviklingsarbeidet ved skolen. For øvrig er det liten endring når det gjelder både jentene og guttenes skolefaglige prestasjoner og en tilbakegang når det gjelder elevenes empati og rettferdighet, motivasjon og arbeidsinnsats, tilpasning og innordning, men dette kan være knyttet til at kontaktlærerne opplevde disse spørsmålene som uklare.

Lærerne ved skolen har foretatt en egenvurdering av egen praksis på en rekke ulike påstander og ut fra dette satt seg egne utviklingsmål i prosjektperioden. I tilbakemelding til prosjektledelsen har de selv vurdert sin egen fremgang på disse utviklingsmålene. Ser en på disse vurderingene samlet, viser lærerne liten til moderat endring i forhold til sine utviklingsmål. De marginale endringene fra T1 til T2 og lærernes vurdering av beskjeden fremgang i forhold til egne utviklingsmål, kan være knyttet til faktorer i utviklingsarbeidet som ikke har fungert optimalt ved denne skolen.

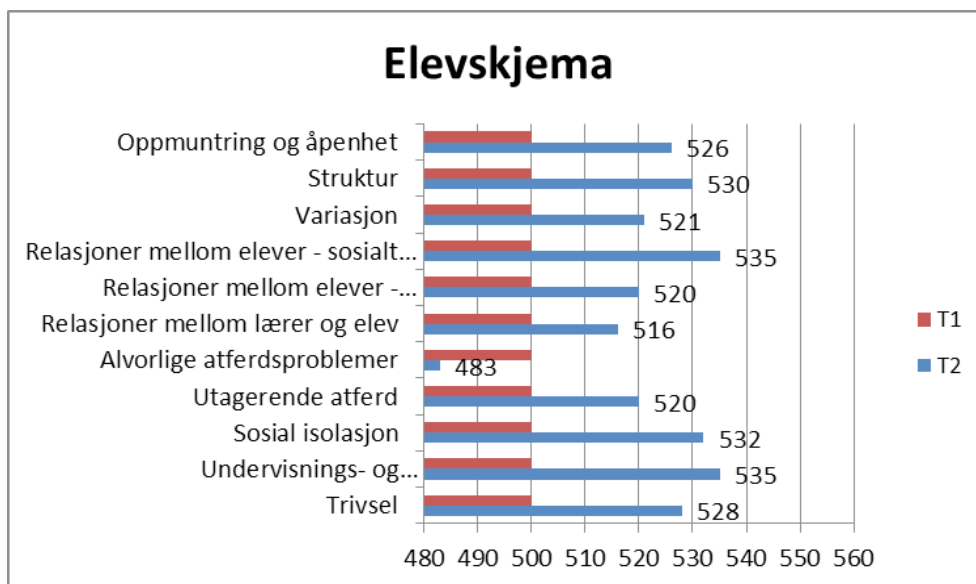
6. Resultater fra skole C

Elevene ved skole C rapporterer om litt mindre trivsel enn det samlede snittet ved T1. Elevene opplever også i mindre grad enn snittet for alle skolene som deltok at det er en god relasjon mellom lærer og elev, og vurderer det sosiale miljøet på skolen som litt dårligere enn det samlede snittet. Elevene ved skole C rapporterer i noe større grad enn det samlede snittet om undervisnings- og læringshemmende atferd, de opplever sosial isolasjon i større grad enn landsgjennomsnittet og har større forekomst av utagerende atferd.

Kontaktlærernes vurderinger i T1 ligger stort sett på samme nivå som det samlede snittet. Kontaktlærerne vurderer imidlertid at elevene ved skole C ligger litt over det samlede snittet når det gjelder skolefaglige prestasjoner. Dette gjelder særlig for fagene norsk og engelsk.

6.1 Elevvurderinger ved skole C

Elevene ved skole C vurderer positive endring på de fleste faktorene som undersøkelsen omfatter fra første til andre gangs gjennomføring.

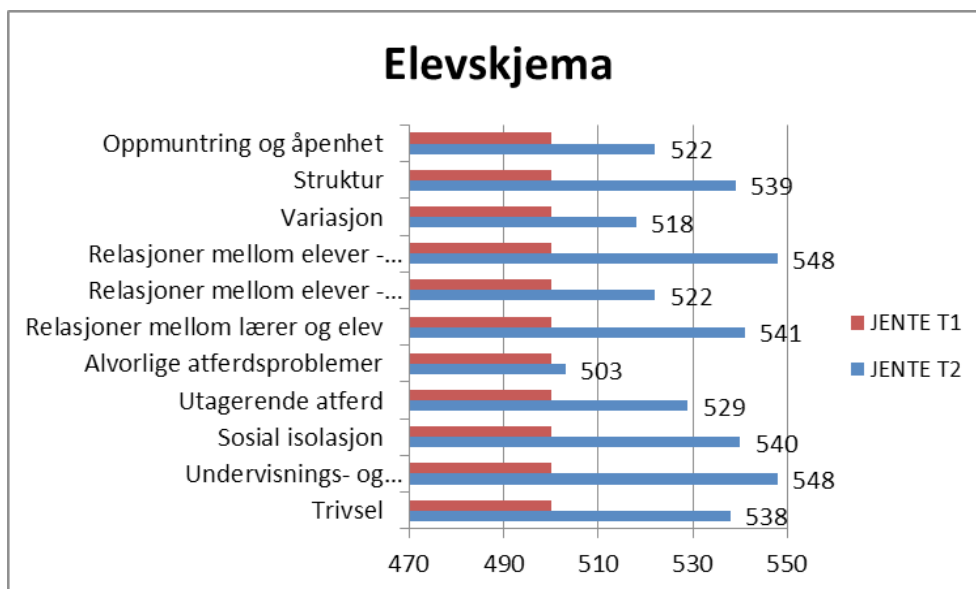

Figur 17: Elevenes generelle vurdering av endring fra T1 til T2 ved skole C.

Elevene vurderer positiv endring når det gjelder faktorene oppmuntring og åpenhet, struktur og variasjon på undervisningen. De vurderer positiv endring både når det gjelder relasjon mellom elevene og relasjon mellom lærer og elev. Elevene vurderer en tilbakegang når det gjelder alvorlige atferdsproblemer, men en tilsvarende fremgang når det gjelder utagerende atferd. Elevene vurderer samtidig økning når det gjelder sosial isolasjon og undervisnings- og læringshemmende atferd. Både de positive og de negative endringene er av liten grad når vi ikke skiller mellom gutter og jenter.

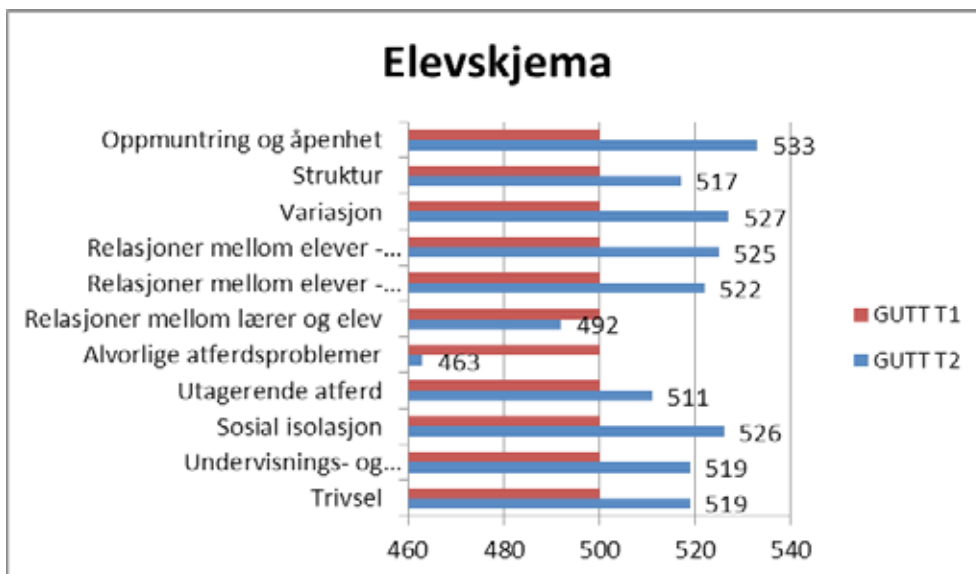
6.1.1 Forskjeller på jenter og gutters utvikling fra T1 til T2 ved skole C

Dersom vi skiller guttene og jentenes vurderinger, ser vi at jentene vurderer endringene i større grad på enkelte av faktorene.

Figur 18: Jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole C.

Jentene vurderer en positiv endring når det gjelder oppmuntring og åpenhet, struktur og variasjon på undervisningen. I tillegg vurderer jentene en moderat positiv endring på faktorene sosial relasjon mellom elever og relasjon mellom elever og lærer, og en endring i positiv retning av liten grad når det gjelder faglig relasjon mellom elever. Jentene vurderer samtidig en positiv endring når det gjelder utagerende atferd, sosial isolasjon, undervisnings- og læringshemmende atferd, og samtidig en tilsvarende økning når det gjelder elevenes trivsel fra T1 til T2.

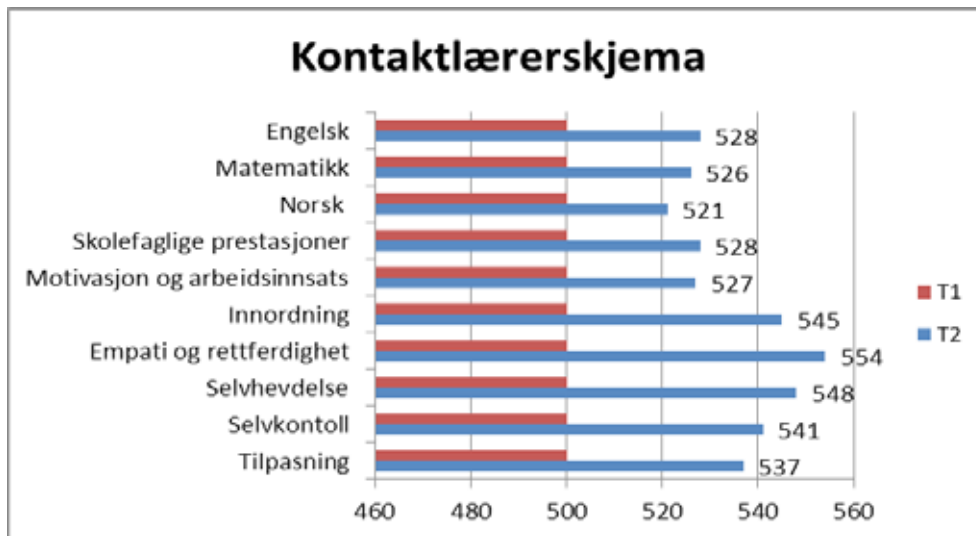
Figur 19: Guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole C.

Guttene vurderer endringene fra første til andre gangs gjennomføring som mindre enn jentene gjør. I likhet med jentene vurderer guttene en liten positiv endring når det gjelder oppmuntring og åpenhet, variasjon og struktur i undervisningen. I tillegg vurderer guttene en liten positiv endring når det gjelder relasjon mellom elevene faglig og sosialt, men ikke når det gjelder relasjon mellom lærer og elever. Guttene vurderer en sterk økning i alvorlige atferdsvansker, men tilbakegang når det gjelder utagerende atferd og sosial isolasjon.

6.2 Kontaktlærervurderinger ved skole C

Kontaktlærerne ved skole C vurderer i likhet med elevene framgang på de fleste faktorene fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen.

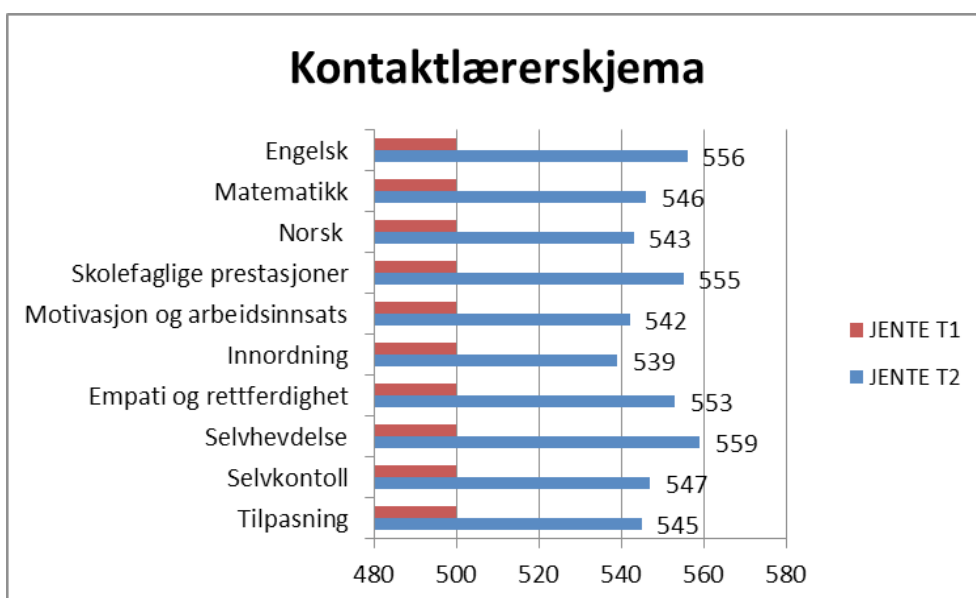
Den positive utviklingen er gjennomgående for alle faktorområdene og endringen er av liten til moderat grad. Størst fremgang vurderer kontaktlærerne når det gjelder elevenes oppførsel på skolen, men også skolefaglige prestasjoner vurderes bedret med 0,2 standardavvik.

Figur 20: Kontaktlærernes generelle vurderinger av elevene ved skole C.

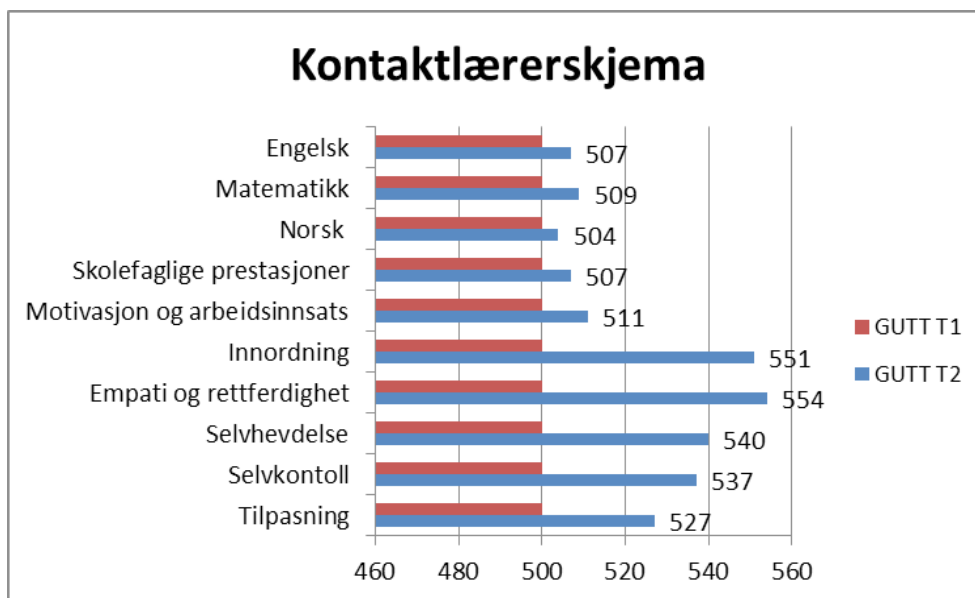
6.2.1 Kontaktlærervurderinger av jentenes og guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole C

Ser vi på guttene og jentene utvikling fra T1 til T2 hver for seg er det imidlertid ganske store forskjeller i hvordan kontaktlærerne vurderer fremgangen. Kontaktlærerne vurderer at jentene har hatt en moderat fremgang når det gjelder skolefaglige prestasjoner, og det omfatter fremgang i både engelsk, matematikk og norsk. I tillegg vurderer kontaktlærerne en moderat fremgang hos jentene når det gjelder motivasjon og arbeidsinnsats og når det gjelder faktorene innordning, empati og rettferdighet, selvhevdelse, selvkontroll og tilpasning.

Figur 21: Jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole C.

Guttene fremgang er derimot vurdert av kontaktlærerne til å være marginal når det gjelder skolefaglige prestasjoner og når det gjelder motivasjon og arbeidsinnsats. Derimot vurderer kontaktlærerne en moderat fremgang hos guttene når det gjelder innordning, empati og rettferdighet og selvhevdelse. Kontaktlærerne vurderer også guttene bedre på faktorene selvkontroll og tilpasning, men forskjellene mellom T1 og T2 på disse faktorene er av liten grad.

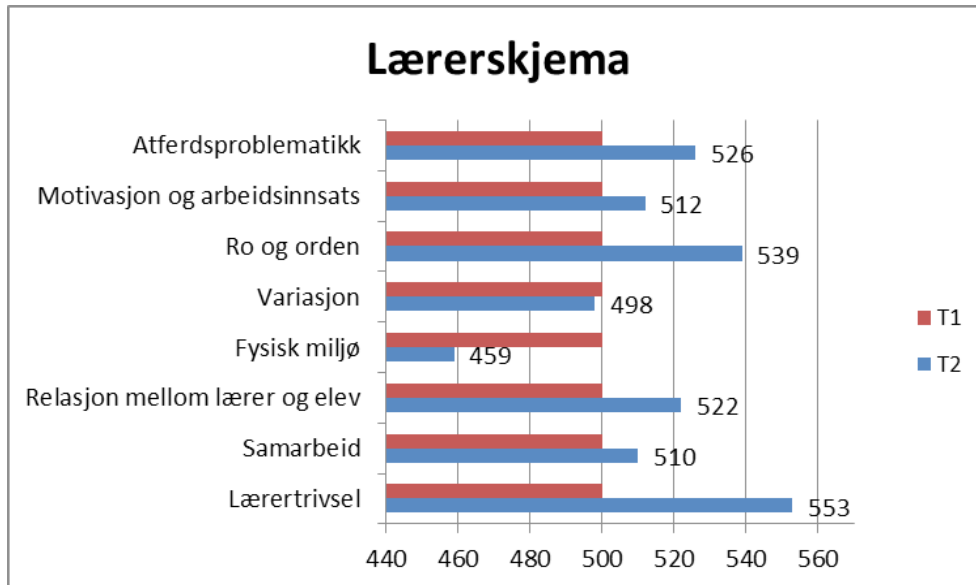
Figur 22: Guttene utvikling fra T1 til T2 ved skole C.

Det er derfor særlig når det gjelder skolefaglige prestasjoner, inkludert fagene norsk, engelsk og matematikk, og når det gjelder motivasjon og arbeidsinnsats at kontaktlærerne vurderer jentene og guttens endring fra T1 til T2 ulikt.

6.3 Lærernes vurderinger

Det er viktig å huske på den lave svarprosenten blant lærerne i T2 i tolkning av lærernes vurdering av utvikling fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen er. Siden kun 55 % av lærerne svarte på undersøkelsen i 2013, må vi være forsiktige med å vurdere dette til å være representativt for alle lærerne på skole C.

De lærerne som deltok i undersøkelsen i 2013 vurderer en liten fremgang av atferdsproblematikk blant elevene på skolen. De samme lærerne vurderer framgang når det gjelder faktoren «ro og orden» fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen. De vurderer også en liten fremgang når det gjelder faktoren «relasjon mellom lærer og elev», og en moderat framgang når det gjelder lærertrivsel, samtidig med en moderat tilbakegang når det gjelder fysisk miljø.

Figur 23: Lærernes vurdering av utvikling fra T1 til T2 ved skole C.

6.4 Analyse av resultatene ved skole C

Resultatene fra kartleggingsundersøkelsene ved skole C viser en positiv endring fra første til andre gangs gjennomføring både når det gjelder elevenes vurderinger og kontaktlærernes vurderinger. Svarprosenten for lærerne ved skolen var såpass lav ved andre gangs gjennomføring at en skal være forsiktig med å tolke endringene i lærernes vurderinger.

De positive endringene vi ser på de fleste faktorene fra T1 til T2, omfatter både jentene og guttene ved skolen. Både jentene og guttene opplever at de trives bedre på skolen, og de vurderer positive endringer knyttet til undervisningen og knyttet til relasjon mellom elever og mellom lærer og elev. Elevene vurderer imidlertid at det har vært en økning i undervisnings- og læringshemmende atferd, og denne negative endringen er størst hos jentene. Det kan være nyttig å ha fokus på dette i det videre arbeidet ved skolen. De positive endringene som viser seg ved skole C fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen kan tyde på at utviklingsarbeidet ved skolen har hatt en positiv effekt for alle elevene ved mellomtrinnet på skolen. Det er imidlertid jentene som er vurdert til å ha størst fremgang når det gjelder skolefaglige ferdigheter.

Lærerne ved denne skolen har i likhet med lærerne ved de andre skolene fylt ut en egenvurdering av egen pedagogisk praksis og valgt seg ut egne utviklingsmål. Lærernes vurderinger av egen utvikling i prosjektperioden skiller seg imidlertid fra lærernes vurderinger på de andre skolene. Lærerne ved skole C vurderer i større grad at de har oppnådd eller er svært nær ved å nå sine egne utviklingsmål i slutten av prosjektperioden. Lærerne har ikke i utgangspunktet vurdert sin kompetanse på de ulike påstandene som bedre enn lærerne ved de andre skolene. Derimot har de satt seg høye mål og rapporterer til prosjektledelsen om at de i større grad enn lærerne ved de andre skolene har nådd disse målene. Disse vurderingene er subjektive og dermed vanskelige å

sammenlikne, men de entydige positive vurderingene kan være en indikasjon på at lærerne ved denne skolen i stor grad har forpliktet seg til arbeidet i dette prosjektet, og at de i stor grad opplever endring av egen pedagogisk praksis som følge av den innsatsen de har lagt ned i prosjektet.

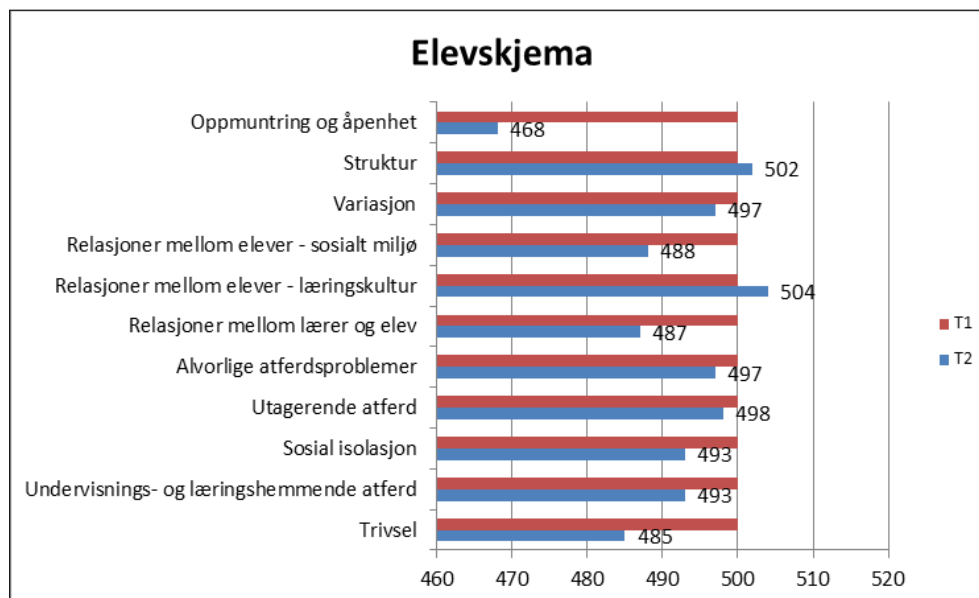
7. Resultater fra skole D

Elevene ved skole D vurderte seg selv omtrent likt med snittet for alle skolene som har gjennomført samme undersøkelse i 2011. Skårene ved første gangs gjennomføring av undersøkelsen ligger så vidt i underkant av det samlede snittet på samtlige fokusområder.

Kontaktlærerne vurderte sine elever omtrent på samme nivå som det samlede snittet i T1. Dette gjelder både for elevenes skolefaglige prestasjoner og for elevenes oppførsel på skolen.

7.1 Elevvurderinger ved skole D

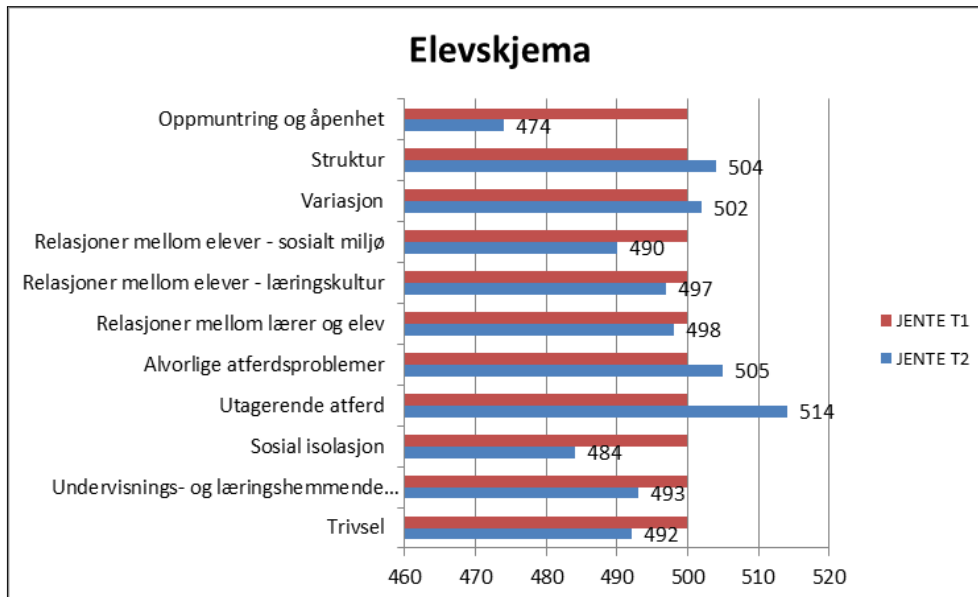
Elevene ved skole D vurderer en liten tilbakegang i oppmuntring og åpenhet fra første gang undersøkelsen ble gjennomført til andre gangs kartlegging. De opplever at deres trivsel heller er mindre enn større ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen. På de andre faktorene vurderer elevene marginale endringer fra 2011 til 2013.

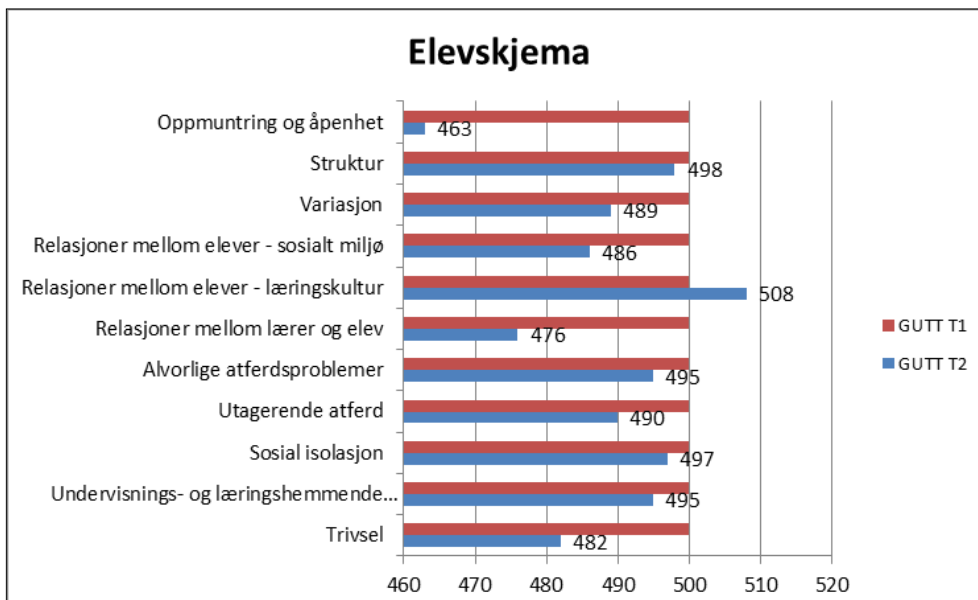
Figur 24: Elevenes generelle utvikling fra T1 til T2 ved skole D.

7.1.1 Forskjeller mellom gutter og jenters utvikling fra T1 til T2 ved skole D

Det er ikke store forskjeller i hvordan guttene og jenter vurderer endringene fra første til andre kartleggingstidspunkt ved skole D. På faktoren «relasjon mellom lærer og elev» vurderer guttene at det har vært en liten endring i negativ retning, mens jentene vurderer situasjonen som uendret.

Figur 25: Jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole D.

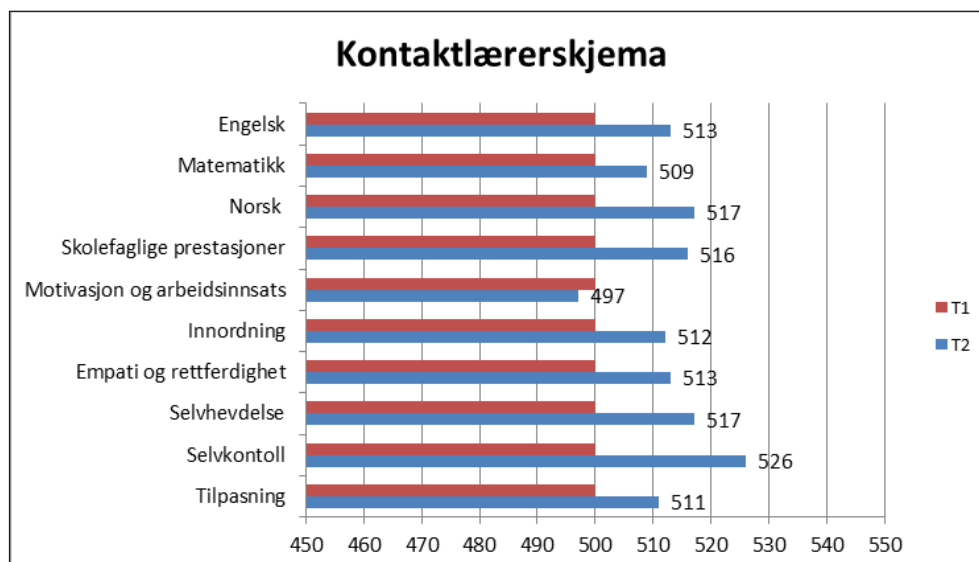
Figur 26: Guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole D.

Både guttene og jentene vurderer at det har vært en tilbakegang når det gjelder oppmuntring og åpenhet, men guttene vurderer tilbakegangen som større enn jentene gjør. Guttene har hatt en liten tilbakegang på faktoren «trivsel», og når det gjelder «relasjon mellom lærer og elev».

Elevene ved denne skolen gjennomførte flere kartleggingsundersøkelser nært opp i tid med gjennomføringen av T2. det kan ha påvirket resultatene for elevene ved skolen, og være med på å forklare at elevenes resultater i liten grad samsvarer med kontaktlærernes resultater ved T2.

7.2 Kontaktlærervurderinger ved skole D

Kontaktlærerne ved skole D vurderer i motsetning til elevene om noe endring i positiv retning på de ulike faktorområdene, men ingen av endringene fra T1 til T2 kan betegnes som moderate eller store.

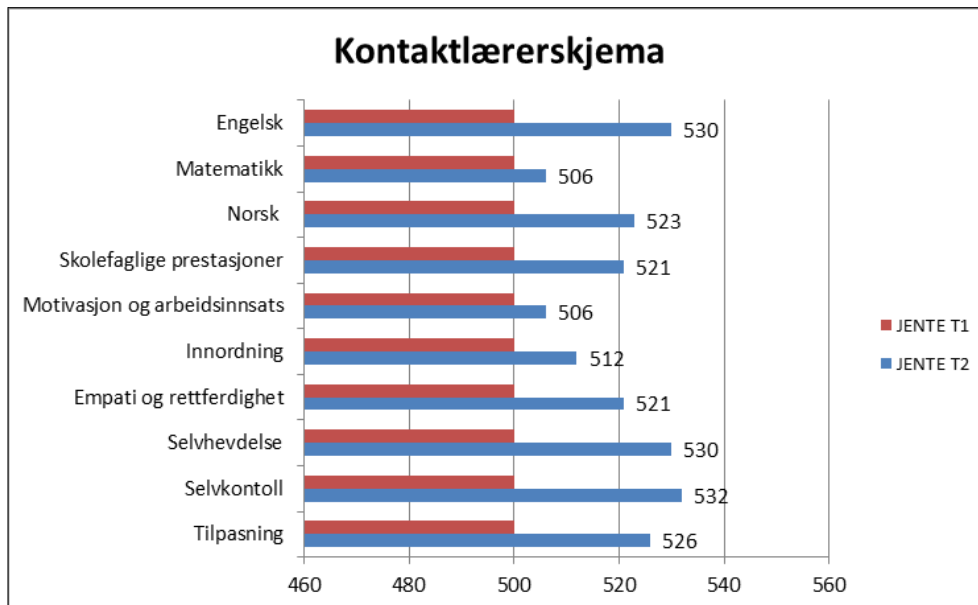

Figur 27: Kontaktlærernes generelle vurdering av utvikling fra T1 til T2 ved skole D.

Kontaktlærernes vurdering av små positive endringene på de fleste faktorene skiller seg fra elevenes vurderinger av endring fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen, med unntak av faktoren motivasjon og arbeidsinnsats som vurderes som uendret. Den eneste faktoren som har en endring på over 0,2 standardavvik er faktoren «selvkontroll».

7.2.1 Kontaktlærernes vurdering av jentenes og guttenes utvikling ved skole D

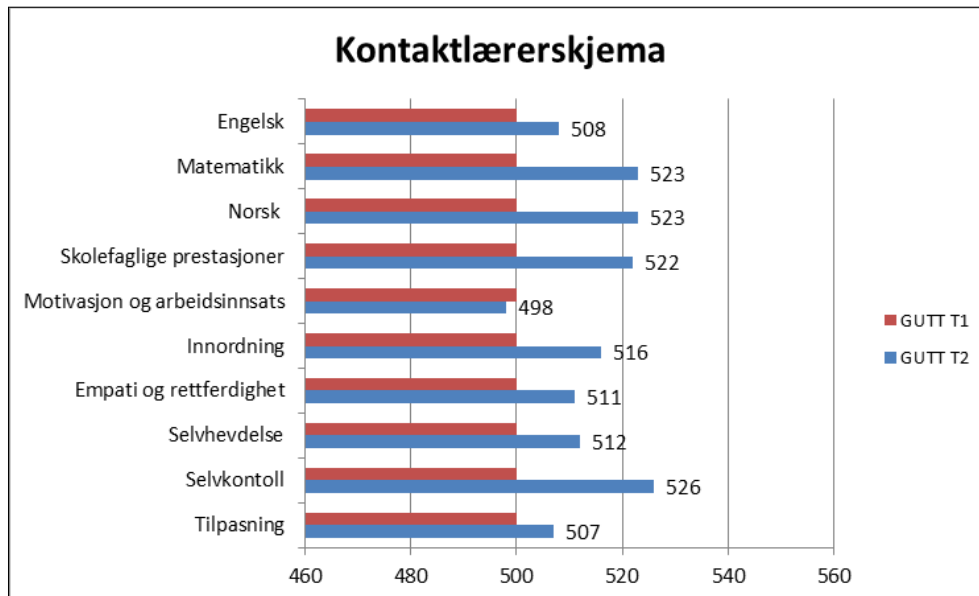
Kontaktlærerne ved skole D vurderer jentenes fremgang fra første til andre gangs gjennomføring av kartleggingen som større enn de vurderer guttenes framgang i samme tidsrom.

Figur 28: Jentenes utvikling fra T1 til T2 ved skole D.

Jentene har hatt fremgang når det gjelder skolefaglige prestasjoner, og særlig gjelder det for faget engelsk. I tillegg har jentene vist fremgang når det gjelder empati og rettferdighet, selvhevdelse, selvkontroll og tilpasning. Alle endringene er i positiv retning, men av liten grad.

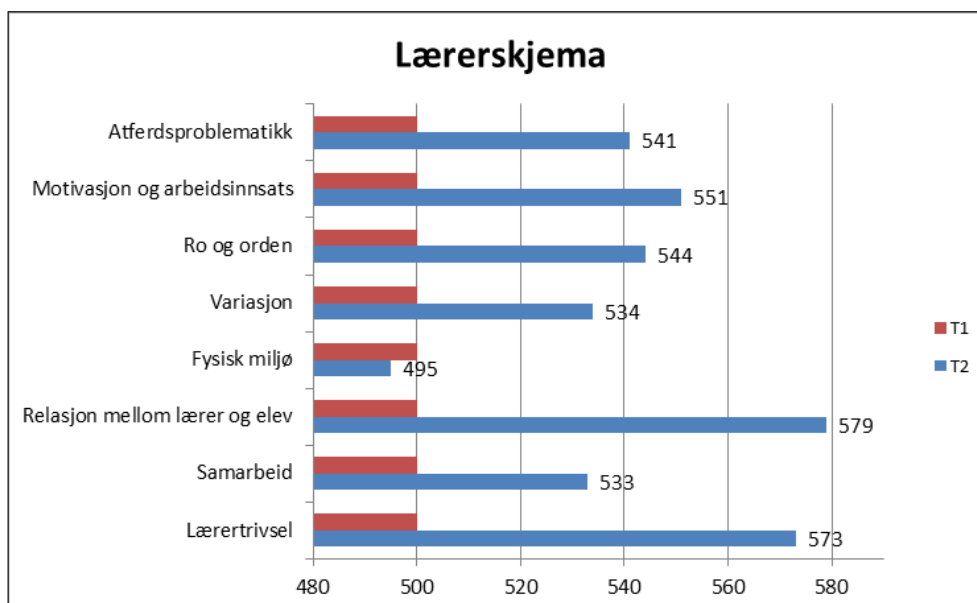
Kontaktlærerne vurderer også at guttene har hatt en positiv utvikling fra T1 til T2, men endringene er vurdert til å være mindre enn for jentene.

Figur 29: Guttenes utvikling fra T1 til T2 ved skole D.

Guttene har hatt en positiv utvikling når det gjelder skolefaglige prestasjoner og i faget matematikk er denne fremgangen vurdert som større hos guttene enn hos jentene. Guttene har imidlertid ikke endret seg noe med hensyn til motivasjon og arbeidsinnsats, i følge kontaktlærerne. Når det gjelder guttenes oppførsel på skolen er det også framgang på samtlige faktorer, størst framgang er det når det gjelder guttenes selvkontroll (0,26 standardavvik).

7.3 Lærernes vurderinger ved skole D

Figur 30: Lærernes vurdering av utvikling fra T1 til T2 ved skole D.

Lærerne ved skole D vurderer at det har vært en svært positiv utvikling fra undersøkelsen i oppstarten av utviklingsarbeidet til undersøkelsen som ble gjennomført to år senere. Lærerne vurderer en økning i motivasjon og arbeidsinnsats og en stor bedring i relasjonen mellom lærere og elever ved skolen. Det er i økende grad ro og orden på skolen, men samtidig rapporterer lærerne om atferdsproblematikk i økende grad. Det har vært en liten økning i samarbeidet på skolen og lærernes trivsel har økt markant.

7.4 Analyse av resultatene ved skole D

Elevenes besvarelser på T2 ved skole D er i liten grad i samsvar med både lærernes og kontaktlærernes vurderinger av endringer ved skolen. Det kan ha sammenheng med at elevene ble utsatt for flere kartleggingsundersøkelser ved samme tidspunkt og resultatene kan være knyttet til en viss spørreskjematrøtthet. Vi har derfor valgt å legge mest vekt på resultatene fra kontaktlærerne og de øvrige lærerne på skolen.

Kontaktlærerne ved skolen har vurdert at både guttene og jentene har hatt en positiv utvikling innenfor de fleste faktorene i undersøkelsen. Elevene er vurdert til å ha bedre skolefaglige prestasjoner i T2, jentene har størst fremgang når det gjelder norsk- og engelskfaget, mens guttene har størst fremgang i matematikkfaget. Elevene vurderes også bedre i T2 på faktorer knyttet til hvordan de oppfører seg på skolen. Selv om dette er endringer av liten grad, kan det forstås som en positiv effekt ved utviklingsarbeidet ved skolen.

Lærerne viser økt trivsel ved skolen og rapporterer om økt samarbeid mellom lærerne og bedre relasjon mellom lærere og elever. Dette kan ses som en positiv effekt av utviklingsarbeidet ved skolen, selv om det ikke har ført til like store endringer hos elevene ved skolen.

8. Avsluttende drøftinger

Med prosjektet «Gutter i skolen» ønsket man å utjevne forskjeller mellom gutter og jenters skolefaglige prestasjoner i Vardal ungdomsskolekrets i Gjøvik kommune. Lærerne ved skolene som deltok i utviklingsarbeidet har arbeidet jevnlig i lærergrupper over en fireårsperiode, hvor de har satt seg inn i fagtekster og reflektert over oppgaver, de har mottatt veiledning og deltatt på felles kursdager. Gjennom fokus på viktige faktorer for å fremme trivsel og læring hos elevene ved skolen, har de systematisk og over tid arbeidet med å forbedre egen pedagogisk praksis. I perioden mellom første og andre kartleggingsundersøkelse var fokuset rettet mot å forbedre situasjonen til guttene gjennom bruk av pedagogisk analyse, samt å utvikle egne ferdigheter i relasjonell kompetanse, struktur og ledelse av læring. Man har vært opptatt av faktorer som kan fremme trivsel og utvikling for alle elever, både jenter og gutter, men med et særlig fokus på guttene.

Det er særlig to problemstillinger vi har ønsket å besvare i denne rapporten:

- Hvilken utvikling har det vært på jenter og gutters faglige og sosiale læringsutbytte fra første til andre kartleggingsundersøkelse?
- Hvilke sammenhenger er det mellom elevenes resultater og lærernes undervisningspraksis?

Resultatene på den kvantitative undersøkelsen viser at lærerne ved de fire skolene som har deltatt i utviklingsarbeidet rapporterer om økt samarbeid og bedre trivsel blant lærerne ved andre gangs gjennomføring av kartleggingsundersøkelsen halvveis i prosjektperioden. Disse endringene er større enn både de elevvurderte endringene og kontaktlærers vurdering av endringer hos elevene på de ulike skolene. Dette kan ha en positiv innvirkning på elevenes sosiale og faglige læringsutbytte dersom man ser det i sammenheng med de andre faktorene som undersøkelsen omfatter.

Elevenes vurdering av undervisningen og kontaktlærers vurdering av elevene som er gjennomført i forbindelse med utviklingsarbeidet «Gutter og jenter i skolen», viser ulike resultater for de fire deltakende skolene. Ved tre av skolene viser resultatene på kartleggingsundersøkelsene fremgang på flere av faktorene undersøkelsen omfatter, som kan forstås som positiv effekt av utviklingsarbeidet ved skolene. Ved en av skolene er det derimot uendret eller en liten negativ endring fra første til andre gangs gjennomføring av den kvantitative kartleggingsundersøkelsen. Dette kan være knyttet til særegne forhold ved denne skolen, eller til skolens gjennomføring av utviklingsarbeidet i perioden 2011 til 2013.

På de tre andre skolene vurderer kontaktpedagogene fremgang når det gjelder elevenes skolefaglige prestasjoner og oppførsel på skolen. På to av disse skolene rapporterer elevene om en positiv utvikling når det gjelder elevenes læringsmiljø, på den tredje skolen samsvarer elevenes resultater i liten grad med kontaktlærernes vurderinger og kan være preget av en viss skjematrøtthet hos elevene som deltok i T2.

Det er én skole som skiller seg ut med resultater som tilsier en større positiv endring fra T1 til T2 enn ved de andre skolene. Både kontaktlærere og elever vurderer en framgang på alle faktorene undersøkelsen omfatter, med unntak av reduksjon i alvorlige atferdsvansker. Ved denne skolen rapporterer lærerne om høyere grad av måloppnåelse på egne utviklingsområder enn ved de andre skolene. Både elevene og kontaktlærerne rapporterer om fremgang på de fleste utviklingsområdene, og elevene vurderes til både å ha fremgang når det gjelder skolefaglige resultater og oppførsel på skolen. Det kan se ut som om lærerne og skoleledelsen ved denne skolen har arbeidet særlig systematisk og godt med utviklingsarbeidet, og at skolen har tatt resultatene ved T1 på alvor, resultater som viste at skolen ikke kom så godt ut i forhold til det totale snittet på flere faktorområder. Likevel skal man være forsiktig med å konkludere med at det er prosjektet som har gitt disse resultatene.

Resultatene på kartleggingsundersøkelsen viser fremgang fra første til andre gangs kartlegging på tre av fire skoler. Det kan forstås som et uttrykk for at de områdene det ble fokusert på i utviklingsarbeidet er viktige for både gutter og jenters trivsel og har innvirkning på deres oppførsel på skolen. Både guttene og jentene rapporterer om økt trivsel og bedre relasjoner mellom elevene. Kontaktlærerne vurderer en bedring i både guttene og jentenes oppførsel på skolen. Det er imidlertid jentene som har størst fremgang når det gjelder trivsel, relasjon mellom elever og mellom lærer og elev, og på faktorer som omhandler elevenes oppførsel på skolen. Når det gjelder skolefaglige prestasjoner generelt, motivasjon og arbeidsinnsats, samt skolefaglige prestasjoner i skolefagene norsk, matematikk og engelsk, er det større forskjeller mellom kjønnene. Guttene viser i liten grad endring i skolefaglige prestasjoner, mens jentene er vurdert til liten til moderat fremgang. Det kan forstås som et uttrykk for at jentene i større grad enn guttene profitterer på en pedagogisk praksis som vektlegger de prinsippene som har inngått i dette utviklingsarbeidet. De samme prinsippene ser ut til å ha liten effekt på guttenes skolefaglige prestasjoner, mens de derimot ser ut til å ha effekt på jentenes skolefaglige prestasjoner. Dette kan forstås som et uttrykk for at det ikke i like stor grad er sammenheng mellom trivsel og skolefaglige prestasjoner for guttene som for jentene. En annen forklaringsmodell kan være å se på lærernes vurderinger av gutter og jenters skolefaglige prestasjoner. Det er i flere studier påpekt at det er større forskjeller mellom gutter og jenters standpunkt karakterer enn eksamens karakterer, noe som kan tyde på at lærere har en tendens til å vurdere gutter og jenter jevnere når eleven er anonym og læreren ikke er kjent med elevens kjønn (Diprete, T. & Jennings, J., 2012, Legewie, J. & DiPrete, T. A., 2012). Forskjellene mellom lærernes vurdering av gutter og jenters skolefaglige prestasjoner i T2, kan derfor også forstås som uttrykk for at lærere har en tendens til å vurdere gutter og jenters skolefaglige prestasjoner ulikt og at denne tendensen er vanskelig å endre.

Selv om resultatene på denne undersøkelsen viser at jentene har bedre framgang enn guttene, kan det være at prosjektet likevel har hatt en positiv innflytelse på gutters faglige læringsutbytte fra T1 til T2. Gutter skårer dårligere enn jenter generelt, noe som indikerer at framgangen over tid har vært dårligere for guttene enn for jentene. Vi kan derfor si at det er sannsynlig at normalutvikling hos gutter generelt kan være dårligere enn den er for guttene som deltok i denne studien.

Utviklingsarbeidet i Vardal ungdomsskolekrets har i perioden 2011–2013 hatt fokus på kunnskap om skoler med små kjønnsforskjeller, samt fokus på prinsipper for god allmennpedagogikk med særlig vekt på struktur i undervisningen og etablering av god læringskultur og gode relasjoner mellom lærer/elev og mellom elevene. I en rapport fra 2011 trekkes dette frem som kvaliteter ved undervisningen på skoler med små kjønnsforskjeller (Nordahl mfl. 2011). I tillegg trekkes det frem at skoler med små forskjeller mellom kjønnene kjennetegnes ved å ha fokus på elevenes leseferdigheter. I etterkant av denne kvantitative kartleggingsundersøkelsen har skolene jobbet videre med utviklingsarbeidet med fokus på motivasjon for lesing. På kartleggingsundersøkelsen er det først og fremst i fagene norsk og engelsk at jentene har en større forbedring i sine skoleferdigheter enn guttene. Arbeid med motivasjon for lesing kan derfor være med på å utjevne de økte forskjellene mellom gutter og jenter skolefaglige ferdigheter som kommer frem i denne kartleggingsundersøkelsen.

9. Litteraturliste

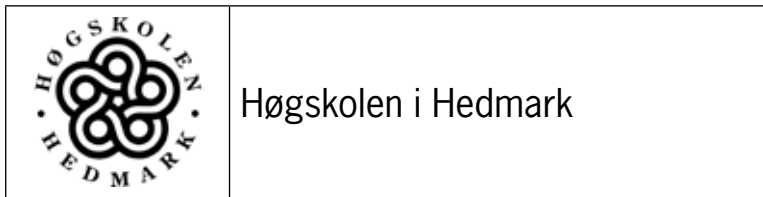
- Aasen & Vigmostad (2014): *Elevenes stemmer. Forskjeller og likheter mellom jenter og gutters opplevelser av sin skolehverdag*. Høgskolen i Hedmark, Oppdragsrapport nr. 10/2014.
- Bakken, A. (2008). *Er det skolens skyld?: en kunnskapsoversikt om skolens bidrag til kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner* (Vol. 4/2008). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Björnsson, m. (2005). *Kön och skolframgång: tolkningar och perspektiv*. Stocholm: Myndigheten for skolutveckling.
- Clausen, S.-E. (2009): *Multivariate analysemetoder for samfunnsvitere. Med eksempler fra SPSS*. Universitetsforlaget.
- Diprete, T. & Jennings, J. (2012). *Social and behavioral skills and the gender gap in early educational achievement*. Social Science Research, 41(1), 1–15.
- GSI (2014): *Endelige tall 2014*, Grunnskolen informasjonssystem
- Grøgaard, J. B., Helland, H. & Lauglo, J. (2008). *Elevenes læringsutbytte: Hvor stor betydning har skolen?: en analyse av ulikhet i elevers prestasjonsnivå i fjerde, syvende og tiende trinn i grunnskolen og i grunnkurset i videregående* (Vol. 45/2008). Oslo: NIFU STEP.
- Jackson, C. (2002). Laddishness as a self-worth protection strategy. Gender and education, 14,37–51.
- Jahnsen, H. og Nordahl, T. (2011): *Innovasjonsheftet. Hvordan drive utviklingsarbeidet med LP-modellen*. Porsgrunn: Lillegården kompetansesenter.
- Legewie, J. & DiPrete, T. A. (2012). *School Context and the Gender Gap in Educational Achievement*. American Sociological Review, 77(3), 463–485.
- Nordahl, T (2000): *En skole – to verdener. Et teoretisk og empirisk arbeid om problematferd og mistilpasning i et elev- og lærerperspektiv*. NOVA Rapport 11/00. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

- Nordahl, T (2005): *Læringsmiljø og pedagogisk analyse. En beskrivelse og evaluering av LP-modellen*. NOVA rapport 19/05. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Nordahl, T. & Hausstätter, R. S. (2009). *Spesialundervisningens forutsetninger, innsatser og resultater: situasjonen til elever med særskilte behov for opplæring i grunnskolen under Kunnskapsløftet* (Vol. nr. 9–2009). Elverum: Høgskolen.
- Nordahl, T., Aasen, A.-M. og Sunnevåg, A.-K. (2011): *Resultater fra bruk av LP-modellen i danske folkeskoler. Evaluering av arbeidet med LP-modellen 2008–2011*. Fredrikshavn: Dafolo.
- Nordahl, T., Løken, G., Knudsmoen, H., Aasen, A. M. & Sunnevåg, A.-K. (2011). *Kjennetegn på skoler med små kjønnsforskjeller* (Vol. nr. 14–2011). Elverum: Høgskolen.
- Nordahl, T. (2010): *Eleven som aktør: fokus på elevens læring og handlinger i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ogden, T. (1995): *Kompetanse i kontekst. En studie av risiko og kompetanse hos 10- og 13-åringer*. Oslo: Barnevernets Utviklingssenter.
- Skolverket. (2009). *Vad påverkar resultatene i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer, Sammanfattande analys*. Stockholm: Skolverket.
- Sørli, M.-A. og Nordahl, T. (1998): *Problematferd i skolen: hovedfunn, forklaringer og pedagogiske implikasjoner: Hovedrapport fra forskningsprosjektet «Skole og samspillsvansker»*. NOVA rapport 12a/98. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
- Wernersson, I (2010): *Könsskillnader i skolprestationer – idéer om orsaker*. SOU 2010:51

Vedlegg

Vedlegg 1: Elevskjema barnetrinn	50
Vedlegg 2: Elevskjema ungdomstrinn	56
Vedlegg 3: Kontaktlærerskjema	62
Vedlegg 4: Lærerskjema	66

Vedlegg 1: Elevskjema barnetrinn

Kartleggingsundersøkelse

Elevskjema Barnetrinn

Bakgrunnsopplysninger

Kryss av for om du er gutt eller jente:

Gutt	☐
Jente	☐

Kryss av for hvilken basisgruppe/klasse du går i:

Klassetrinn	A	B	C	D	E	F	G	H
5. klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hva jeg synes om å gå på skolen

Her kommer det noen setninger om hva du synes om skolen. Det er viktig at du svarer på alle spørsmålene og er ærlig. Du skal tenke på hvordan du har hatt det på skolen i høst. Husk at de som får se disse svarene ikke vet navnet ditt, hvem du er eller hvor du bor.

Hvis du er helt enig i setningen setter du et kryss på helt stort **JA**

Hvis du er nesten enig setter du kryss på liten **ja**

Hvis du er litt uenig setter du kryss på liten **nei**

Hvis du er helt uenig setter du kryss på stor **NEI**

Du skal kun sette ett kryss for hver setning. Synes du det er vanskelig å svare, sett kryss i den ruten som er nærmest det du mener.

	Utsagn	JA	ja	nei	NEI
1	Jeg liker vanligvis å gå på skolen				
2	Jeg synes det er viktig å gå på skolen for å lære				
3	Jeg synes ofte det er kjedelig i timene				
4	Det er viktig for meg å få gode karakterer				
5	Det er viktigere for meg å være sammen med andre elever på skolen enn å lære noe i timene				
6	Jeg liker meg godt i basisgruppa/klassa				
7	Jeg liker meg godt i friminuttene				
8	Jeg blir ofte mobbet og plaget av andre elever				

Hvordan jeg er på skolen

Her skal du si din mening om hvordan du synes at du er på skolen. Du skal krysse av for hvor ofte du mener at du gjør de forskjellige tingene som er beskrevet i setningene nedenfor. Tenk på hvordan du har vært i høst.

- Aldri** = Jeg har aldri gjort det.
Sjelden = Jeg har gjort det en eller noen ganger i høst.
Av og til = Jeg har gjort det en eller noen ganger hver måned.
Ofte = Jeg har gjort det en eller flere ganger i uka.
Svært ofte = Jeg har gjort det hver dag.

Nr.	Hvordan jeg er på skolen	Aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Svært ofte
1	Jeg drømmer meg bort og tenker på andre ting.					
2	Jeg forstyrrer andre elever når de jobber.					
3	Jeg er rastløs og sitter urolig på plassen min.					
4	Jeg sier negative ting om skolen og undervisningen.					
5	Jeg er ekstra bråkete og negativ til lærere jeg ikke liker.					
6	Jeg prater høyt, lager lyder og finner på tull når vi skal være stille.					
7	Jeg følger med når lærerne snakker.					
8	Jeg har med meg det jeg trenger i timene.					
9	Jeg er trøtt og uopplagt i timene.					
10	Jeg gjør ting uten å tenke meg om først.					
11	Jeg gjør alle leksene mine.					
12	Jeg blir opptatt av ting jeg ser eller hører utenfor klasserommet.					
13	Jeg kommer for seint til timene.					
14	Jeg er lei meg og deprimert på skolen.					
15	Jeg føler meg ensom på skolen.					
16	Jeg er sammen med de andre elevene i friminuttene.					
17	Jeg blir lett genert og rødmer.					
18	Jeg sier fra til læreren når det er noe jeg ikke skjønner eller får til.					
19	Jeg krangler med andre elever på skolen.					
20	Jeg slåss med andre elever på skolen.					
21	Jeg svarer tilbake når læreren irriterer meg eller irettesetter meg.					
22	Jeg blir fort sint når jeg er på skolen.					
23	Jeg har stjålet ting som hører skolen eller andre elever til.					
24	Jeg har med vilje ødelagt eller skadet ting som hører skolen eller elever til.					
25	Jeg har hatt med kniv eller slagvåpen på skolen.					
26	Jeg har truet eller plaget andre elever.					

Lærerne

Nedenfor skal du ta stilling til en rekke setninger om læreren din. Du har sikkert flere lærere, men her skal du kun tenke på kontaktlæreren din når du svarer.

Du skal sette kryss i den ruten som passer best for hvordan din kontaktlærer er overfor deg og andre elever i basisgruppa/klassa. Du kan velge mellom svaralternativene:

«**Helt enig**», «**Litt enig**», «**Litt uenig**», «**Helt uenig**».

Nr.	Utsagn	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
1	Læreren er mer som en venn for meg.				
2	Jeg har god kontakt med læreren.				
3	Læreren liker meg.				
4	Når jeg har problemer eller er lei meg kan jeg snakke med læreren.				
5	Læreren roser meg når jeg jobber hardt.				
6	Læreren gjør alt for å hjelpe meg til å lære mest mulig.				
7	Læreren bryr seg om hvordan jeg har det.				
8	Læreren gjør meg flau hvis jeg ikke vet svarene.				
9	Læreren bruker lite tid til å snakke med meg.				
10	Læreren oppmuntrer meg når jeg ikke får til det jeg holder på med.				
11	Læreren tåler en spøk.				
12	Læreren gjør ingen forskjell på gutter og jenter.				
13	Læreren behandler noen elever bedre enn andre.				
14	Læreren oppmuntrer til godt samhold og vennskap i gruppa/klassa.				
15	Læreren oppmuntrer elevene til å ta hensyn til hverandre.				

Basisgruppa/klassa og klassekameratene mine

Her kommer det noen setninger som handler om basisgruppa eller klassa du går i og klassekameratene dine. Du skal svare ut fra hvordan du mener det vanligvis er i basisgruppa/klassa. Du kan også her velge mellom svaralternativene: «**Helt enig**», «**Litt enig**», «**Litt uenig**», «**Helt uenig**».

Nr.	Utsagn	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
1	Det er lett å lage grupper som skal arbeide sammen i timene.				
2	Elevene i denne basisgruppa/klassa liker å hjelpe hverandre med oppgaver og lekser.				
3	Elevene jobber hardt i timene				
4	Vi får som regel gjort det vi skal i timene.				
5	Det er en eller noen elever som hver time får hjelp av lærerne fordi de har problemer med skolearbeidet.				
6	Hvis noen i basisgruppa/klassa er lei seg eller har problemer så snakker klassekameratene med han/henne.				
7	Hvis noen blir dårlig eller urettferdig behandlet så hjelper klassekameratene han/henne.				
8	Elevene i denne basisgruppa/klassa kjenner hverandre godt.				
9	Elevene i basisgruppa/klassa er gode venner.				
10	Elevene i denne basisgruppa/klassa er ikke særlig interessert i å bli kjent med andre elever.				
11	Det er noen elever i denne basisgruppa/ klassa som ikke går så godt sammen.				
12	Jeg har blitt venner med mange i denne basisgruppa/klassa.				
13	I denne basisgruppa/klassa blir du godtatt selv om du ikke er like flink eller litt annerledes enn andre.				
14	Klassekameratene hjelper meg hvis det er noe jeg ikke får til eller ikke skjønner.				
15	Klassekameratene bryr seg ikke om hvordan jeg har det				
16	Klassekameratene mine liker meg.				
17	Det er elever i basisgruppa/klassa som jeg ikke går så godt sammen med.				

Undervisning

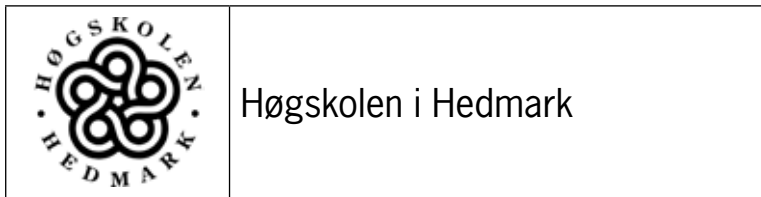
Her er det noen spørsmål om undervisning. Du skal svare for de timene dere har kontaktlæreren. For å svare på spørsmålene skal du krysse av for ett av fem faste svaralternativ. Disse svaralternativene er:

- Ja, alltid** – hvis du mener dere alltid driver med dette i timene
Ofte – hvis du mener det skjer ofte eller nesten alltid i timene
Av og til – hvis det skjer av og til i timene
Sjelden – hvis du mener dette skjer sjelden eller nesten aldri
Aldri – hvis du mener du aldri driver med dette i timene

Nr.	Spørsmål	Ja, alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Nei, aldri
1	Snakker læreren i timene om ting som dere elever gjør på fritida eller er interessert i?	☐	☐	☐	☐	☐
2	Snakker dere om ting som har vært på TV eller har stått i avisene i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
3	Får dere elever lov til å samarbeide om å løse oppgaver i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
4	Får dere elever ulike arbeidsoppgaver slik at dere ikke driver med det samme i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
5	Prøver læreren stadig noe nytt i undervisningen?	☐	☐	☐	☐	☐
6	Kommer læreren presis til timene?	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kan læreren starte undervisningen med en gang timene begynner uten å bruke mye tid på å få ro i klassa?	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kommer elevene i denne basisgruppa/klassa presis til timene?	☐	☐	☐	☐	☐
9	Rekker du opp hånda for å svare på spørsmål fra lærerne i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
10	Snakker læreren i timene slik at du forstår hva de sier og mener?	☐	☐	☐	☐	☐
11	Får du spørsmål fra læreren i timene som du svarer på?	☐	☐	☐	☐	☐
12	Får dere som elever ros av læreren i timene når dere arbeider hardt?	☐	☐	☐	☐	☐
13	Spør du læreren om ting du lurer på i timene eller ting du ikke forstår?	☐	☐	☐	☐	☐
14	Underviser og forklarer læreren mye for hele basisgruppa/klassa?	☐	☐	☐	☐	☐
15	Roser læreren de elevene som er flinke på skolen?	☐	☐	☐	☐	☐

Takk for at du svarte på alle spørsmålene

Vedlegg 2: Elevskjema ungdomstrinn

Kartleggingsundersøkelse

Elevskjema Ungdomstrinn

Bakgrunnsopplysninger

Kryss av for om du er gutt eller jente:

Gutt	☐
Jente	☐

Kryss av for hvilken basisgruppe/klasse du går i:

Klassetrinn	A	B	C	D	E	F	G	H
8. klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. klasse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hva jeg synes om å gå på skolen

Her kommer det noen setninger om hva du synes om skolen. Det er viktig at du svarer på alle spørsmålene og er ærlig. Du skal tenke på hvordan du har hatt det på skolen i høst. Husk at de som får se disse svarene ikke vet navnet ditt, hvem du er eller hvor du bor.

Hvis du er helt enig i setningen setter du et kryss på helt stort **JA**

Hvis du er nesten enig setter du kryss på liten **ja**

Hvis du er litt uenig setter du kryss på liten **nei**

Hvis du er helt uenig setter du kryss på stor **NEI**

Du skal kun sette ett kryss for hver setning. Synes du det er vanskelig å svare, sett kryss i den ruten som er nærmest det du mener.

	Utsagn	JA	ja	nei	NEI
1	Jeg liker vanligvis å gå på skolen				
2	Jeg synes det er viktig å gå på skolen for å lære				
3	Jeg synes ofte det er kjedelig i timene				
4	Det er viktig for meg å få gode karakterer				
5	Det er viktigere for meg å være sammen med andre elever på skolen enn å lære noe i timene				
6	Jeg liker meg godt i basisgruppa/klassa				
7	Jeg liker meg godt i friminuttene				
8	Jeg blir ofte mobbet og plaget av andre elever				

Hvordan jeg er på skolen

Her skal du si din mening om hvordan du synes at du er på skolen. Du skal krysse av for hvor ofte du mener at du gjør de forskjellige tingene som er beskrevet i setningene nedenfor. Tenk på hvordan du har vært i høst.

- Aldri** = Jeg har aldri gjort det.
Sjelden = Jeg har gjort det en eller noen ganger i høst.
Av og til = Jeg har gjort det en eller noen ganger hver måned.
Ofte = Jeg har gjort det en eller flere ganger i uka.
Svært ofte = Jeg har gjort det hver dag.

Nr.	Hvordan jeg er på skolen	Aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Svært ofte
1	Jeg drømmer meg bort og tenker på andre ting.					
2	Jeg forstyrrer andre elever når de jobber.					
3	Jeg er rastløs og sitter urolig på plassen min.					
4	Jeg sier negative ting om skolen og undervisningen.					
5	Jeg er ekstra bråkete og negativ til lærere jeg ikke liker.					
6	Jeg prater høyt, lager lyder og finner på tull når vi skal være stille.					
7	Jeg følger med når lærerne snakker.					
8	Jeg har med meg det jeg trenger i timene.					
9	Jeg er trøtt og uopplagt i timene.					
10	Jeg gjør ting uten å tenke meg om først.					
11	Jeg gjør alle leksene mine.					
12	Jeg blir opptatt av ting jeg ser eller hører utenfor klasserommet.					
13	Jeg kommer for seint til timene.					
14	Jeg er lei meg og deprimert på skolen.					
15	Jeg føler meg ensom på skolen.					
16	Jeg er sammen med de andre elevene i friminuttene.					
17	Jeg blir lett genert og rødmer.					
18	Jeg sier fra til læreren når det er noe jeg ikke skjønner eller får til.					
19	Jeg krangler med andre elever på skolen.					
20	Jeg slåss med andre elever på skolen.					
21	Jeg svarer tilbake når læreren irriterer meg eller irretsetter meg.					
22	Jeg blir fort sint når jeg er på skolen.					
23	Jeg har stjålet ting som hører skolen eller andre elever til.					
24	Jeg har med vilje ødelagt eller skadet ting som hører skolen eller elever til.					
25	Jeg har hatt med kniv eller slagvåpen på skolen.					
26	Jeg har truet eller plaget andre elever.					

Lærerne

Nedenfor skal du ta stilling til en rekke setninger om læreren din. Du har sikkert flere lærere, men her skal du kun tenke på kontaktlæreren din når du svarer.

Du skal sette kryss i den ruten som passer best for hvordan din kontaktlærer er overfor deg og andre elever i basisgruppa/klassa. Du kan velge mellom svaralternativene: «**Helt enig**», «**Litt enig**», «**Litt uenig**», «**Helt uenig**».

Nr.	Utsagn	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
1	Læreren er mer som en venn for meg.				
2	Jeg har god kontakt med læreren.				
3	Læreren liker meg.				
4	Når jeg har problemer eller er lei meg kan jeg snakke med læreren.				
5	Læreren roser meg når jeg jobber hardt.				
6	Læreren gjør alt for å hjelpe meg til å lære mest mulig.				
7	Læreren bryr seg om hvordan jeg har det.				
8	Læreren gjør meg flau hvis jeg ikke vet svarene.				
9	Læreren bruker lite tid til å snakke med meg.				
10	Læreren oppmuntrer meg når jeg ikke får til det jeg holder på med.				
11	Læreren tåler en spøk.				
12	Læreren gjør ingen forskjell på gutter og jenter.				
13	Læreren behandler noen elever bedre enn andre.				
14	Læreren oppmuntrer til godt samhold og vennskap i gruppa/klassa.				
15	Læreren oppmuntrer elevene til å ta hensyn til hverandre.				

Basisgruppa/klassa og klassekameratene mine

Her kommer det noen setninger som handler om basisgruppa eller klassa du går i og klassekameratene dine. Du skal svare ut fra hvordan du mener det vanligvis er i basisgruppa/klassa. Du kan også her velge mellom svaralternativene: «**Helt enig**», «**Litt enig**», «**Litt uenig**», «**Helt uenig**».

Nr.	Utsagn	Helt enig	Litt enig	Litt uenig	Helt uenig
1	Det er lett å lage grupper som skal arbeide sammen i timene.				
2	Elevene i denne basisgruppa/klassa liker å hjelpe hverandre med oppgaver og lekser.				
3	Elevene jobber hardt i timene.				
4	Vi får som regel gjort det vi skal i timene.				
5	Det er en eller noen elever som hver time får hjelp av lærerne fordi de har problemer med skolearbeidet.				
6	Hvis noen i basisgruppa/klassa er lei seg eller har problemer så snakker klassekameratene med han/henne.				
7	Hvis noen blir dårlig eller urettferdig behandlet så hjelper klassekameratene han/henne.				
8	Elevene i denne basisgruppa/klassa kjenner hverandre godt.				
9	Elevene i basisgruppa/klassa er gode venner.				
10	Elevene i denne basisgruppa/klassa er ikke særlig interessert i å bli kjent med andre elever.				
11	Det er noen elever i denne basisgruppa/ klassa som ikke går så godt sammen.				
12	Jeg har blitt venner med mange i denne basisgruppa/klassa.				
13	I denne basisgruppa/klassa blir du godtatt selv om du ikke er like flink eller litt annerledes enn andre.				
14	Klassekameratene hjelper meg hvis det er noe jeg ikke får til eller ikke skjønner.				
15	Klassekameratene bryr seg ikke om hvordan jeg har det				
16	Klassekameratene mine liker meg.				
17	Det er elever i basisgruppa/klassa som jeg ikke går så godt sammen med.				

Undervisning

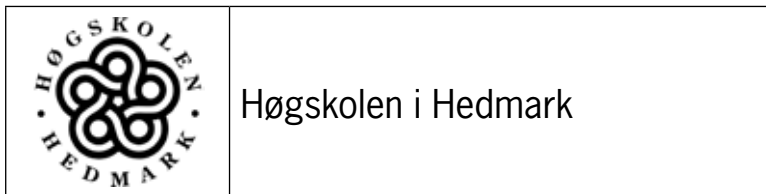
Her er det noen spørsmål om undervisning. Du skal svare for de timene dere har kontaktlæreren. For å svare på spørsmålene skal du krysse av for ett av fem faste svaralternativ. Disse svaralternativene er:

- Ja, alltid** – hvis du mener dere alltid driver med dette i timene
Ofte – hvis du mener det skjer ofte eller nesten alltid i timene
Av og til – hvis det skjer av og til i timene
Sjelden – hvis du mener dette skjer sjelden eller nesten aldri
Aldri – hvis du mener du aldri driver med dette i timene

Nr.	Spørsmål	Ja, alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Nei, aldri
1	Snakker læreren i timene om ting som dere elever gjør på fritida eller er interessert i?	☐	☐	☐	☐	☐
2	Snakker dere om ting som har vært på TV eller har stått i avisene i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
3	Får dere elever lov til å samarbeide om å løse oppgaver i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
4	Får dere elever ulike arbeidsoppgaver slik at dere ikke driver med det samme i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
5	Prøver læreren stadig noe nytt i undervisningen?	☐	☐	☐	☐	☐
6	Kommer læreren presis til timene?	☐	☐	☐	☐	☐
7	Kan læreren starte undervisningen med en gang timene begynner uten å bruke mye tid på å få ro i klassa?	☐	☐	☐	☐	☐
8	Kommer elevene i denne basisgruppa/klassa presis til timene?	☐	☐	☐	☐	☐
9	Rekker du opp hånda for å svare på spørsmål fra lærerne i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
10	Snakker læreren i timene slik at du forstår hva de sier og mener?	☐	☐	☐	☐	☐
11	Får du spørsmål fra læreren i timene som du svarer på?	☐	☐	☐	☐	☐
12	Får dere som elever ros av læreren i timene når dere arbeider hardt?	☐	☐	☐	☐	☐
13	Spør du læreren om ting du lurer på i timene eller ting du ikke forstår?	☐	☐	☐	☐	☐
14	Underviser og forklarer læreren mye for hele basisgruppa/klassa?	☐	☐	☐	☐	☐
15	Roser læreren de elevene som er flinke på skolen?	☐	☐	☐	☐	☐

Takk for at du svarte på alle spørsmålene

Vedlegg 3: Kontaktlærerskjema

Kartleggingsundersøkelse

Kontaktlærerskjema Grunnskole

Bakgrunnsopplysninger:

Spesialundervisning etter enkeltvedtak:

Kryss av for om eleven har spesialundervisning ut fra sakkyndig vurdering og enkeltvedtak

Ja	
Nei	

Kryss av for antall timer eleven har spesialundervisning i uka:

Ingen spesialundervisning	1-4 timer i uka	Mer enn 4 timer i uka

Kulturell bakgrunn

Kryss av for om eleven har en norskspråklig eller minoritetsspråklig bakgrunn. Med minoritetsspråklig menes elever som har et annet morsmål enn norsk.

Minoritetsspråklig med bakgrunn fra et vestlig land (Nord-Amerika og Vest-Europa)	
Minoritetsspråklig med bakgrunn fra et ikke-vestlig land	
Norskspråklig	
Samisk	

Problem eller vanske

Kryss av for om eleven har en av følgende problem eller vanske. Om eleven har flere enn en vanske krysser du av for det du mener er primærvansken.

Hørselshemming	
Synsvansker	
ADHD-diagnose	
Atferdsproblem, men ikke ADHD. Både elever som er urolige eller utagerende og elever som er ensomme og engstelige	
Spesifikke lærevansker/fagvansker. Elever som har problemer i enkelte fag men ikke står tilbake evnemessig (f.eks. dysleksi, dyskalkoli)	
Generelle lærevansker. Elever med problemer i mange fag og som står tilbake evnemessige inklusive psykisk utviklingshemming.	
Andre vansker. Dette kan være motoriske vansker, spesielle helseproblemer, språkvansker og lignende.	
Ingen vansker eller diagnose	

Sosiale ferdigheter

Hver enkelt elev skal her vurderes ut fra ulike utsagn om sosiale ferdigheter. Dette er en skala med mange utsagn som er brukt mye i Norge og internasjonalt. Enkelte av utsagnene kan være vanskelig å ta stilling til for noen elever, men vi ber om at dere gir en vurdering selv om dere kan være noe usikre.

	Sosiale ferdigheter	Aldri/ sjelden	Av og til	Ofte	Svært ofte
1	Gjør skolearbeidet riktig				
2	Holder det ryddig rundt seg på skolen, uten å bli minnet om det				
3	Reagerer egnet på fysisk aggresjon fra medelever				
4	Tar initiativ til samtaler med medelever				
5	Tilbyr seg å hjelpe medelever med arbeidet på skolen				
6	Avviser høflig urimelige spørsmål eller krav fra medelever				
7	Er kritisk til regler som kan virke urettferdige				
8	Reagerer egnet på erting fra kamerater				
9	Godtar klassekameratenes forslag til aktiviteter				
10	Gir naturlig uttrykk for skuffelse når han/hun ikke lykkes				
11	Kan ta imot rimelig kritikk fra andre				
12	Er oppmerksom når du underviser eller gir beskjeder				
13	Bruker tiden fornuftig mens han/hun venter på å få hjelp				
14	Presenterer seg uoppfordret for nye mennesker				
15	Inngår kompromisser for å oppnå enighet				
16	Kan ta imot ros/komplimenter fra medelever på en egnet måte				
17	Kan skifte aktivitet uten å protestere				
18	Klarer å kontrollere sinnet sitt i konflikter med andre				
19	Fullfører arbeidsoppgaver i klassen i tide				
20	Lytter til medelever når de snakker eller presenterer det de har gjort				
21	Virker trygg i kontakt med personer av motsatt kjønn				
22	Inviterer andre til å delta i aktiviteter				
23	Kan kontrollere sinnet sitt i konflikt med voksne				
24	Ignorerer forstyrrelser fra medelever når hun/han arbeider				
25	Forsvarer kamerater når de har blitt urettmessig kritisert				
26	Rydder opp etter seg				
27	Sier i fra når han/hun mener at du har vært urettferdig				
28	Kan rose eller gi komplimenter til personer av motsatt kjønn				
29	Følger dine instruksjoner				
30	Reagerer egnet på gruppepress fra kamerater				

Elevers motivasjon og arbeidsinnsats

		Svært høy	Høy	Middels	Lav	Svært lav
1	Elevers motivasjon for å lykkes på skolen er:					
2	Elevers evnenivå sammenlignet med de andre i basisgruppa/klassa er:					
3	Elevers arbeidsinnsats på skolen er:					
4	Elevers interesse for å lære i timene er:					

Elevers skolefaglige prestasjoner

		Svært høy	Høy	Middels	Lav	Svært lav
1	Elevers skolefaglige prestasjoner i norsk er:					
2	Elevers skolefaglige prestasjoner i matematikk er:					
3	Elevers skolefaglige prestasjoner i engelsk er:					

Fravær fra skolen

1. Kryss av for hvor mange dager elevene har vært fraværende med gyldig grunn fra sommerferien og fram til nå:

0 dager	1-2 dager	3-5 dager	6-8 dager	Mer enn 8 dager

2. Kryss av for hvor mange dager eleven har vært fraværende uten gyldig grunn fra sommerferien og fram til nå:

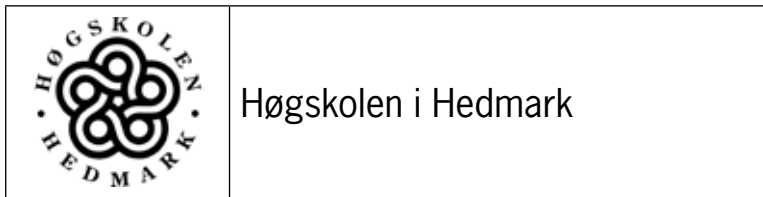
0 dager	1-2 dager	3-5 dager	6-8 dager	Mer enn 8 dager

3. Kryss av for hvor mange timer eleven har vært fraværende uten gyldig grunn fra sommerferien og fram til nå (ulovlig fravær som er mindre enn hele dager):

0 timer	1-3 timer	4-8 timer	9-15 timer	Mer enn 15 timer

Tusen takk for at du svarte på disse spørsmålene

Vedlegg 4: Lærerskjema

Kartleggingsundersøkelse

Lærerskjema
Grunnskole

Fylles ut av alle lærere på skolen

Orientering om undersøkelsen

I evalueringen av LP-modellen skal det foretas spørreundersøkelser for finne ut hvilke resultater skolene oppnår. For elevene og deres lærere vil det dreie seg en nettbasert spørreskjemaundersøkelse. Undersøkelsen vil bli gjennomført to ganger i prosjektperioden.

Lærerne skal svare på spørsmål om hvordan klimaet og samarbeidet på skolen er, sin egen undervisning og generelle spørsmål om elvenes motivasjon og forholdet til atferdsproblemer.

Bruk og beskyttelse av data

I denne undersøkelsen er det lagt stor vekt på at resultatene skal oppbevares på en forsvarlig måte og i samsvar med bestemmelser i lovverket. Elever og lærere vil få et kodennummer som erstatter navn og adresse. Disse kodenommene vil bli brukt for å registrere data fra undersøkelsen. Prosjektet er tilrådd av Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. For øvrig vil vi følge bestemmelsen i Lov om personvern og de retningslinjer data-tilsynet har utarbeidet for denne type undersøkelser. Dette innebærer blant annet:

- Deltagelsen i undersøkelsen er frivillig, og dere kan når som helst trekke dere fra undersøkelsen uten begrunnelse.
- Det får ingen konsekvenser for lærerne om dere ikke deltar i denne undersøkelsen
- Det vil ikke registreres og formidles opplysninger i rapportering fra prosjektet som er mulig å føre tilbake til enkeltpersoner.
- Det vil ikke foregå noen utlevering av opplysninger om enkeltpersoner til andre, som for eksempel lærere eller ledelse i skolen.
- Datamaterialet anonymiseres ved prosjektslutt.

Thomas Nordahl

Professor, Høgskolen i Hedmark

Bakgrunnsopplysninger

Kryss av for kjønn

Mann	
Kvinne	

Kryss av for hvilket klassetrinn du underviser mest på:

1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.	10. kl.

Miljøet i skolen

Nedenfor er det noen utsagn om det generelle miljøet eller klimaet i skolen. Dette dreier seg om samarbeid mellom lærere, engasjement hos lærere, forhold til elevene og det fysiske miljøet i skolen. Du skal krysse av for det svaralternativet du synes passer best for deg og din skole.

	Utsagn	Passer ikke så bra	Passer nok så bra	Passer bra	Passer meget bra
1	De fleste lærerne ved denne skolen har stor tillit til seg selv som pedagoger.	☐	☐	☐	☐
2	De fleste lærerne ved denne skolen har tillit til at de klarer å opprettholde ro og orden i klasserommet.	☐	☐	☐	☐
3	Det store flertallet av lærere på denne skolen er entusiastiske og engasjerte i sitt arbeid.	☐	☐	☐	☐
4	For det meste synes jeg det er svært tilfredsstillende å være lærer på denne skolen.	☐	☐	☐	☐
5	I denne skolen utvikler jeg meg som lærer.	☐	☐	☐	☐
6	I denne skolen samarbeider vi lærere i stor grad om innhold og metoder i undervisningen.	☐	☐	☐	☐
7	I denne skolen støtter og hjelper lærerne hverandre for å forstå og løse problemer i klassa eller med elever som forstyrrer undervisningen.	☐	☐	☐	☐
8	Det er vanlig at lærere som har den samme klassa planlegger undervisningen i fellesskap.	☐	☐	☐	☐
9	Lærerne er enige om hva som er uakseptabel elevatferd.	☐	☐	☐	☐
10	Den enkelte lærer må i sin egen undervisning ta hensyn til andre læreres undervisning.	☐	☐	☐	☐
11	På denne skolen er det et gjensidig forpliktende samarbeid mellom lærerne om de fleste forhold som vedrører undervisningen.	☐	☐	☐	☐
12	Det fysiske miljøet i denne skolen er pent og ordentlig og vedlikeholdet ved skolen er godt.	☐	☐	☐	☐
13	Når noe går i stykker eller blir ødelagt på denne skolen repareres det med en gang.	☐	☐	☐	☐
14	I denne skolen har lærerne et felles forpliktende ansvar i forhold til alle elever i skolen.	☐	☐	☐	☐
15	I denne skolen tar lærerne også ansvar for de elevene som de selv ikke underviser.	☐	☐	☐	☐
16	Skolehverdagen er ikke travlere enn at lærerne har tid til å snakke med elevene om andre ting enn undervisningen.	☐	☐	☐	☐
17	Vår skole og undervisningen er i stor grad tilpasset de ulike elevenes evner og forutsetninger.	☐	☐	☐	☐
18	Det hender ofte at elevene vil diskutere og snakke med lærerne om interesser de har og ting som opptar dem utenfor skolen.	☐	☐	☐	☐

Undervisning

Her er det noen spørsmål om undervisning. Du skal ta stilling til disse spørsmålene ut fra hvordan du generelt mener du underviser. For å svare på spørsmålene skal du krysse av for ett av fem faste svaralternativ.

- Ja, alltid** – hvis du mener du alltid driver med dette i undervisningen
Ofte – hvis du mener det skjer ofte eller nesten alltid i din undervisning
Av og til – hvis det skjer av og til i din undervisning
Sjelden – hvis du mener dette skjer sjelden eller nesten aldri i din undervisning
Aldri – hvis du mener du aldri driver med dette i undervisninge

		Ja, alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Nei, aldri
1	Bruker du lokalmiljøet eller nærmiljøet omkring skolen aktivt i undervisningen?	☐	☐	☐	☐	☐
2	Tar du aktivt i bruk interesser som du vet dine elever har i undervisningen?	☐	☐	☐	☐	☐
3	Er din undervisning sterkt preget av regelmessig variasjon i aktiviteter og arbeidsmåter som individuelt arbeid i klassa, prosjektarbeid, temaorganisert undervisning. o.l.?	☐	☐	☐	☐	☐
4	Organiserer du undervisningen slik at elevene må samarbeide for å løse oppgaver i timene?	☐	☐	☐	☐	☐
5	Deltar du i aktiviteter sammen med elevene som å spise sammen, aktiviteter i friminutt og lignende?	☐	☐	☐	☐	☐
6	Bruker du den formidlende og lærerstyrte undervisningsformen når du underviser?	☐	☐	☐	☐	☐
7	Deltar elevene aktivt i undervisningen gjennom diskusjoner og elevrelaterte aktiviteter?	☐	☐	☐	☐	☐
8	Må du bruke mye av undervisningstiden til å holde ro og orden?	☐	☐	☐	☐	☐
9	Kan du starte med undervisningen med en gang timene begynner uten at du trenger å løse konflikter eller bruke mye tid på å få ro i klassa?	☐	☐	☐	☐	☐
10	Er du på plass i klasserommet når timen begynner?	☐	☐	☐	☐	☐
11	Kommer elevene presis til timene?	☐	☐	☐	☐	☐
12	Avviker du fra læreboka i faget slik at du presenterer helt egne opplegg for undervisningen?	☐	☐	☐	☐	☐
13	Er det læreboka som er mest bestemmende for hva du driver med i undervisningen?	☐	☐	☐	☐	☐

Motivasjon og arbeidsinnsats

Disse spørsmålene kan du vurdere ut fra den klassa/basisgruppa du har flest timer i.

	Utsagn	Passer ikke så bra	Passer nokså bra	Passer bra	Passer meget bra
1	Elevene viser gjennomgående stor interesse for å lære i mine timer.	☐	☐	☐	☐
2	Elevene på denne skolen er lavt motiverte.	☐	☐	☐	☐
3	Elevene viser stor arbeidsinnsats i mine timer.	☐	☐	☐	☐
4	Jeg lykkes godt med å motivere elevene.	☐	☐	☐	☐

Atferdsproblematikk

	Utsagn	Passer ikke så bra	Passer nokså bra	Passer bra	Passer meget bra
1	Jeg opplever i svært liten grad atferdsproblemer i min undervisning.	☐	☐	☐	☐
2	Jeg opplever atferdsproblematikk som en av de største utfordringene i læreryrket.	☐	☐	☐	☐
3	Jeg har god kunnskap om ulike strategier jeg kan bruke for å både forebygge og redusere atferdsproblemer.	☐	☐	☐	☐
4	Jeg samarbeider alltid med foreldre om å redusere og forebygge atferdsproblematikk.	☐	☐	☐	☐

Spesialundervisning

Disse spørsmålene kan du vurdere ut fra din generelle oppfattelse av situasjonen på skolen.

Ja alltid – hvis du mener at skolen alltid står for dette

Ofte – hvis du mener skolen ofte eller nesten alltid står for dette

Av og til – hvis du mener skolen av og til står for dette

Sjelden – hvis du mener skolen sjelden står for dette

Aldri – hvis du mener skolen aldri står for dette.

	Utsagn	Ja, alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Nei, aldri
1	Kvaliteten på spesialundervisningen ville vært bedre om den hadde blitt organisert gjennom å samle elevene med særskilte behov i egne klasser	☐	☐	☐	☐	☐
2	Nivådifferensiert undervisning blir gjennomført ved skolen	☐	☐	☐	☐	☐
3	Spesialundervisningen er en viktig del av nivådifferensieringen ved skolen	☐	☐	☐	☐	☐
4	Spesialundervisningen blir planlagt av spesialpedagogen i samarbeid med de øvrige lærerne i klassen	☐	☐	☐	☐	☐
5	Spesialundervisningen blir spesifikt organisert rundt eleven som har en konkret diagnose eller et tydelig læringsproblem	☐	☐	☐	☐	☐
6	Det blir satt inn vikar når lærere som har spesialundervisning er borte	☐	☐	☐	☐	☐
7	Lærere som har spesialundervisning blir brukt som vikar når klasselærere er borte	☐	☐	☐	☐	☐

Behov for spesialundervisning

I hvilken grad brukes ulike kriterier for å vurdere om en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av undervisningen og dermed behov for spesialundervisning:

	Kriterier	Ja, alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Nei, aldri
8	Tester som viser svakheter og utilfredsstillende utvikling hos eleven	☐	☐	☐	☐	☐
9	Elevens faglig nivå ligger minst to år etter snittet av de andre elevene i enkelte fag.	☐	☐	☐	☐	☐
10	Eleven har fått diagnoser som dysleksi, ADHD, Aspergers syndrom, hørselsvansker og lignende	☐	☐	☐	☐	☐
11	Eleven ødelegger for klassen eller basisgruppa i ordinære timer	☐	☐	☐	☐	☐
12	Spesifikke behov hos eleven som ikke er knyttet til diagnoser og/eller tester	☐	☐	☐	☐	☐
13	Klasselærers behov for ekstra hjelp og avlastning for å kunne ivareta de andre elevene	☐	☐	☐	☐	☐

Takk for at du svarte på disse spørsmålene